

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

---

driemaandelijks tijdschrift
tiende jaargang
nr. 4 december 1991

De VRIENDEN van de PLANTENTUIN GENT

---

driemaandelijks   tijdschrift
tiende   jaargang
nr. 4   december 1991

ISSN   0777 - 8821

Inhoudstafel

Een winter in Birma	3-9
De schaduwtuin	11-15
Beginselen van de Plantkunde voor Gidsen	16
Een nieuwe cursus Ikebana	17-18
Steun- en beschermende leden 1991	19-20
Lidgeld 1992	21
Agenda 1992	22 & 35-36
Index jaargangen 1-10	23-33
Oude koeien uit de gracht ?	34
Mythologie en plantennamen	37-46
Kerstbomen	47
Jaarverslag 1991	48-50
Winterbloeiers in de Plantentuin	51
Aktiviteiten voor 1992	52-54
Lezersforum	55
Redactie	56

Fig. 1. *Hydnocarpus*-soorten, verwant met de Chaulmoogra-boom.
Hydnocarpus woodii. A : twijgje. B : jonge vrucht. C : rijpe vrucht. D : rijpe vrucht, overlangse doorsnede. E : zaad.
Hydnocarpus crassifolia. F : mannelijke bloem. G : kroonblad met schub. H : meeldraad.
 (Sleumer H., 1954, Flacourtiaceae, Flora Malesiana ser. 1, 5).

Een winter in Birma

Bernard SYMOENS
Van Hammelaan 34, 8210 Loppem

Via de pers worden we geregeld gekonfronteerd met het groeiende probleem van de massale ontbossing in de wereld. Wat er precies verloren gaat aan mogelijke bronnen (ook voor voedsel en geneesmiddelen) kan moeilijk ingeschat worden. Maar dat er zware en wellicht onherstelbare schade wordt aangericht, is zeker. Dat de tropische wouden door hun nog verre van volledig bekende soortenrijkdom heel wat voor de mens nuttige stoffen kunnen leveren, afgezien van houtproductie, werd al meermaals in het verleden aangetoond.

Er zijn veel voorbeelden. Wat betreft het belang van de tropische wouden als schatkamer voor geneesmiddelen is er een heel illustratief voorbeeld uit Birma, uit de tijd toen dat land nog een Britse kolonie was. De feiten spelen zich af rond Nieuwjaar van 1921, vandaar de wat misleidende titel : van een echte winter zoals wij die soms kennen is er in Birma met haar moessonklimaat geen sprake. Kern van het verhaal is de moeizame zoektocht naar de bron van de Chaulmoogra-olie, waarvan men allen wist dat ze gewonnen werd uit de zaden van een boom, die waarschijnlijk ergens diep in het Birmaanse oerwoud groeide. Hoofdpersoon van dit exotisch relaas is Joseph Rock.

J. Rock (1884-1982) was een Oostenrijker, maar werd na een nogal wisselvallige levensloop Amerikaans staatsburger, hoewel hij een groot deel van zijn later leven in China doorbracht.

Die voorkeur voor China stamde uit zijn jeugd. Al toen hij dertien (!) jaar was, begon hij met Chinees te studeren, een taal die hij tenslotte (naast een zestal andere talen) vlot kende.

Toen zijn vader besliste dat hij priester zou worden, liep hij van huis weg en zwalpte door Europa en Noord-Afrika. Tenslotte scheepte hij in 1904 als steward in op een schip met bestemming New York. Er volgden nog enkele jobs in hotels, tot hij tenslotte in 1907 de boot nam naar Hawaii.

Hier kwam hij een onderwijspost voor Latijn en Natuurlijke Historie aan de Mills School. Eerder onwetend omtrent dit laatste onderwerp moest hij hard studeren om zijn studenten een stap voor te blijven. Later werd hij ook aangesteld bij het Hawaiaans Bosbeheer, met het oog op het verzamelen van herbariummateriaal en zaden van zeldzame plaatselijke bomen en struiken. In 1919 werd hij benoemd

tot Professor voor Plantensystematiek én Chinese Taalkunde aan de Universiteit van Hawaii.

Tenslotte werd hem een plaats aangeboden bij het U.S. Department of Agriculture (= Ministerie van Landbouw), wat uitmondde in een opdracht om de Chaulmoogra-boom te vinden. Na zijn expeditie in Birma werd hij opnieuw als plantenjager op pad gestuurd in het Verre Oosten, vooral in China en hoofdzakelijk in opdracht van het Arnold Arboretum. Hij verzamelde grote hoeveelheden herbariummateriaal en zaden, maar vond weinig nieuwe soorten. Zelfs in gebieden (Noord-Tibet en Mongolië) die tot dan toe weinig bekend waren, was de oogst teleurstellend.

Toen de politieke situatie in China verslechterde en de dreiging van roversbenden en opstandige monniken toenam, werd hij door Prof. Sargent, hoofd van het Arnold Arboretum, o.a. met volgende aansporing naar huis geroepen :

” Vergeet niet dat het even belangrijk is om te ontdekken dat er geen planten groeien in een bepaald gebied als vast te stellen wat er wél groeit, en daarom beschouw ik uw Tibet-reis als een groot succes. ”
(27 oktober 1926)

Naast een veertigtal werken over plantkunde publiceerde hij ook een grondige ethnografische studie over de Nakhi-stam in China.

De preciese lokatie van de Chaulmoogra-boom (*Hydnocarpus kurzii*, vroeger ook bekend onder de naam *Taraktogenos kurzii*) was in die tijd een mysterie, ook al omdat er verschillende namen voor deze boom in omloop waren. Na enig onderzoek bleek dat er zaden van meer dan één soort gebruikt werden, hoewel de enige échte Chaulmoogra-olie uit het zaad van *Hydnocarpus kurzii* werden gewonnen. In India en andere delen van het Verre Oosten werden lepra-lijders al honderden jaren met deze olie behandeld. De olie werd gehaald uit zaden van vruchten die ergens diep in de jungle groeiden. Deze werden geoogst door inheemse stammen en kwamen via rondreizende kooplieden in de bazaars van de steden terecht.

Tot 1918 werd de genezende werking van deze olie door de westerse geneeskunde genegeerd. In dat jaar echter onderwierp Dr. A.L. Dean, professor Scheikunde en rector van de Universiteit van Hawaii, de olie aan een laboratoriumonderzoek en maakte een bereiding voor de injectie bij leprapatiënten. De behandeling was een succes.

Nu rees echter het probleem dat de traditionele bevoorradingswegen ontoereikend waren om aan de behoefte te voldoen. Er zouden plantages moeten worden aangelegd, en daarvoor moesten verse zaden van de boom worden gevonden. Het was dus bijzonder

belangrijk om de natuurlijke vindplaats van deze boom te lokaliseren en om haar ecologische behoeften te leren kennen.

In 1920 werd Joseph Rock voor deze opdracht uitgekozen. Zijn taak was niet te onderschatten : zaden kwamen op de markt vanuit Birma, Bengalen, en Assam. Birma werd echter als de meest waarschijnlijke vindplaats weerhouden. Zelf schrijft Rock over zijn objectief het volgende :

" ... om *Taraktogenos kurzii* in zijn inheemse habitat te lokaliseren en in het bijzonder deze plaatsen te bezoeken waarvandaan de zaden naar Europese drogisten in India gebracht worden, met de bedoeling om vast te stellen of de zaden die ze gebruiken wel degelijk van deze soort afkomstig zijn. "

Na de overtocht per schip naar Singapore nam hij de trein naar Bangkok. De treinreis duurde vijf dagen, de nachten werden doorgebracht in herbergen langs de spoorlijn. Na Bangkok, waar hij een koninklijk tuinfeest bijwoonde, vervolgde hij zijn weg noordwaarts, naar de heilige berg Doi Sootep. Over deze beklimming schrijft hij :

" Rotsig en steil om te beklimmen. Prachtig bloeiende bomen (*Lagerstroemia indica*) staan langs het pad terwijl hogerop Dipterocarpaceae met machtige tronken en wijspreidende kruinen het landschap een krachtig uitzicht geven... Geen stenen trap met marmeren zuilen of altaren langs de weg, maar levende kolommen bestaande uit pijnbomen versierd en omkranst met slingers van zoetgeurende orchideeën en klimplanten... "

Vervolgens reisde hij door naar de stad Korat die hij gebruikte als basis terwijl hij vruchten en herbariummateriaal verzamelde van de Maikrabao-boom (*Hydnocarpus anthelmintica*), waarvan de zaden verkocht werden als Chaulmoogra-zaden.

Nadien trok hij in noordwestelijke richting naar Chiangmai, zo'n 450 km verderop. Daar charterde hij een woonboot en daalde er de Meh Ping rivier mee af, zuidwaarts tot aan Rahaeng.

In het begin verliep de reis langs zandbanken, dicht begroeid met bamboe, waarna de rivier zich door een diep ravijn wrong tussen mooie beboste bergflanken, hier en daar bekrond door een klein boeddhistisch schrijn dat glinsterde in het zonlicht. In feite een idyllische reis, in een paradijselijke omgeving, tenminste als men niet teveel aandacht schonk aan de krokodillen waarvan de rivier krioelde, en zich niet teveel liet frustreren door het voortdurend vastlopen van de boot. Verder ondervond Rock enkele kleine ongemakken, zoals het nachtelijk geraas van kuddes olifanten die zich langs de oever

kwamen te goed doen aan de bamboescheuten, of een woedende beer die hem op de vlucht dreef toen hij aan wal ging om planten te verzamelen. Na het kalme stuk volgden dan nog twee dagen waarin ze te kampen hadden met stroomversnellingen.

Tenslotte bereikte Rock de stad Rahaeng, waarna hem nog een lange tocht wachtte naar Moulmein, aan de monding van de Salween in de Golf van Martaban.

De reis voerde hem langs Mesavt, de laatste nederzetting voor de grens met Birma, en dan door het Kawkereikgebergte, een botanisch bijzonder rijke streek. Hij bereikte Moulmein op Kerstavond 1920. Voor het Kerstfeest voegde hij zich bij de Amerikaanse missionarissen die in de stad verbleven.

Van Moulmein ging de tocht naar het dorp Oktada in het Martabangebergte, want Rock verwachtte dat de Chaulmoogra-boom daar met duizenden exemplaren groeide. Maar toen hij daar aankwam, vond hij niet de soort die hij zocht :

” In de spleten tussen deze enorme kwartskeien, dikwijls drie meter hoog of meer, groeide een overvloed aan bomen die beladen waren met jonge vruchten ter grootte van een tennisbal, en bedekt met een geelbruin dons... De hoogte van de bomen was 80 tot 90 voet, en hun omvang was in alle opzichten veel groter dan die toegeschreven aan *Taraktogenos kurzii*...”

De vondst betrof in feite *Hydnocarpus castanea*, een van de bomen gelijkend op Chaulmoogra. Toch verzamelde Rock de rijpste vruchten die hij vond, zodat de olie getest zou kunnen worden.

Vanuit Oktada zette Rock koers naar Rangoon, meer vastberaden dan ooit om de geneeskrachtige boom te vinden. Het Rangoon Forest Office vertelde hem echter dat de soort zowat 400 mijlen verderop, in het Boven-Chidwin district gevonden kon worden, meer bepaald in het gebied rond Mawlaik bij de grens met India. Met een Madrassi als kok en een Mohammedaan als hulp nam hij de trein noordwaarts naar Amarapura, stak er de Irrawaddy over naar Sagaing bij Mandalay, en vervolgde van daaruit met de trein zijn weg tot Monywa aan de Chidwin. Monywa was een aparte ervaring :

” De bazaar is een levende entomologische kollektie. Nooit, zelfs niet in Egypte, heb ik zo'n grote hoeveelheid vliegen gezien. Ze bedekken de stapels bruine suiker zo volledig dat bijna elke korrel beweegt. En dit temidden hurkende, betel kauwende en spuwende vrouwen, omringd door vechtende, schurftige honden, rotte tomaten, bloemkolen en pompoenen.”

Een fascinerend spektakel wellicht, maar Rock was opgelucht toen hij aan boord geraakte van de stoomboot die hem de rivier zou opvaren. Ondanks het geregeld vastlopen op zandbanken bereikte Rock eindelijk Mawlaik en spoedde zich naar de Forestry Office. Daar informeerde men hem dat de aanwezigheid van *Hydnocarpus kurzii* alleen bekend was via de inboorlingen die onder licentie de zaden na het regenseizoen verzamelden, en dit op drie plaatsen. Een ervan was Khoung Kyew, en Rock besloot om daar te beginnen. Hij huurde een kano en vertrok stroomafwaarts.

De reis verliep in dichte mist en weldra moest hij de rivier verlaten. Met twintig koelies -de meesten waren vrouwen met baby's op hun rug en zijn materiaal op hun hoofd- reisde hij gedurende twee dagen over land naar Khoung Kyew, waar men hem vertelde dat de gezochte boom diep in het oerwoud groeide. Geleid door de hoofdmans, en vergezeld door een tolk en een aantal koelies ging hij te voet verder langs de bedding van een ondiepe rivier. Uiteindelijk vond hij *Hydnocarpus kurzii*, groeiend in lemig kwartszand. De bomen, waaronder vele tot 20 meter hoog, stonden verspreid over een groot gebied. De grond eronder was bedekt met varens, en een soort *Thunbergia* slingerde zich door de bomen. Jammer genoeg vond hij geen enkele vrucht. Vermoeid keerde Rock terug naar Kyokta, de volgende vindplaats die men hem gemeld had.

Kyokta was een dorp bestaande uit een vierkant van dertig met stro bedekte huizen en een pagoda opgetrokken uit gevlochten bamboe. Hier werd hij door de hoofdmans en de dorpsoudsten hoffelijk ontvangen, en ze spanden zich in om zijn verblijf zo aangenaam mogelijk te maken.

Na er de nacht doorgebracht te hebben, dook hij weer het oerwoud in, samen met 36 koelies. Hij was vast besloten om deze keer niet zonder een lading Chaulmoogra-zaden terug te keren. Gedurende 9 km volgden ze een uitgedroogde rivierbedding, terwijl ze aan beide zijden ingesloten werden door een dichte muur van planten. Toen de oevers steiler werden drong het tot Rock door dat ze volledig met *Hydnocarpus kurzii* begroeid waren.

Weerom zocht hij ' vruchteloos ' naar vruchten tussen de takken, maar een nader onderzoek van de bodem onder de bomen onthulde grote hoeveelheden zaden. Hij had het geluk om zaden aan te treffen, want de inheemse verzamelaars hadden het gebied uitgekamd, en de zaden die ze misten werden gewoonlijk opgegeten door apen, beren, wilde zwijnen, ...

Tijgers en olifanten maakten het oogsten echter gevaarlijk, vooral daar dit samenviel met het paringsseizoen, wat de dieren bijzonder agressief maakte. Rock verdeelde zijn koelies in kleine groepjes om

de grond te doorzoeken, wat een goede oogst opleverde. Hij was blij en opgelucht, maar zijn opgewekte stemming veranderde in ongerustheid wanneer het gezelschap de verse sporen van een tijger ontdekte :

” Toen we weerkeerden bij de bedding die we bij onze heenweg hadden gevolgd, kwamen we tot de bevinding dat een grote tijger ons in de jungle was gevolgd. Zijn spoor was zo duidelijk en scherp, dat ik er een foto van maakte. Als enige wapens hadden we een fototoestel en een grote hoeveelheid Chaulmoogra-zaden... ”

Ondanks alles keerden ze zonder ongelukken in het dorp terug, en Rock hield zich bezig met het inpakken van zijn kostbare zaden in houtskoolpoeder en geolied papier, dit om uitdroging te voorkomen tijdens de lange reis naar Honolulu, Washington D.C., de Filippijnen, en Singapore, waar ze tot ontkieming zouden worden gebracht. Tijd was vitaal, vermits het bekend was dat de zaden snel hun kiemkracht verloren als ze uitdroogden. Hij was dus van plan om de volgende ochtend te vertrekken en om de zaden snel naar Mawlaik te vervoeren voor verschepping naar Amerika waaruit ze verder zouden worden verdeeld.

Bij dageraad trof hij dus voorbereidingen voor zijn vertrek, toen de hoofdmans met vreselijk nieuws kwam : een jongetje was hem komen vertellen dat zijn moeder die nacht gedood was door een tijger. Hij was de zoon van een van Rock's koelies. Hun families hadden de nacht doorgebracht in een ruwgebouwde schuilplaats en daar had de tijger hen aangevallen. Het ganse dorp werd gewekt door het weergalmen van de gong en het gedreun van de tempeltrom. Rock beseftte dat hij in zo'n krisismoment niet kon vertrekken.

Samen met de dorpeelingen die zich met speren en messen bewapend hadden, ging hij naar de schuilplaats die buiten het dorp lag. Het schouwspel dat hen wachtte, was verschrikkelijk. Met slechts één ingang had de hut geen ontsnapping geboden toen de tijger binnenstormde. Een vrouw werd dood aangetroffen op korte afstand van de schuilplaats, een andere met afzichtelijke verwondingen in het gezicht lag halfdood buiten, een derde vrouw was enkel nog een verscheurd lijk binnenin. Rock deed wat hij kon voor de vrouw die nog leefde, terwijl de anderen een stevige houten val bouwden met als lokaas een van de lijken.

De volgende nacht zou niemand in vrede slapen.

Een geweldige storm brak los, en het lawaai van regen en donder werd gekombineerd met het trompetgeschetter van olifanten en de wilde kreten en het geroep van mensen.

's Morgens wachtte Rock een tafereel van verwoesting. Een kudde olifanten was naar het dorp gekomen, had huizen en rijstvoorraden vernield en het meeste van de zo moeilijk verworven oogst opgegeten.

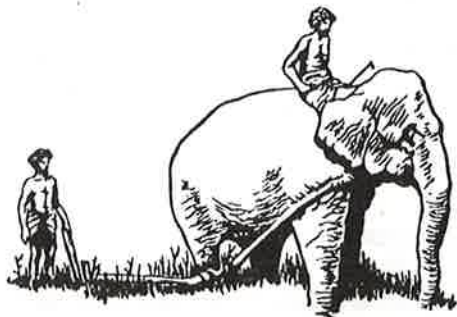
Het enige positieve voorval in die vreselijke nacht was de vangst van de tijger. Terwijl hij brullend en blazend in de val zat, werd hij door de dorpelingen met speren doorboord. Nadien droegen ze hem in triomf naar de vernielde nederzetting.

Litteratuur

Cox E.H.M. (1945). Plant hunting in China.
The Scientific Book Guild, Collins, London.

Lyte C. (1983). The plant hunters.
Orbis Publishing, London.

Spongberg S.A. (1990). A reunion of trees.
Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts.

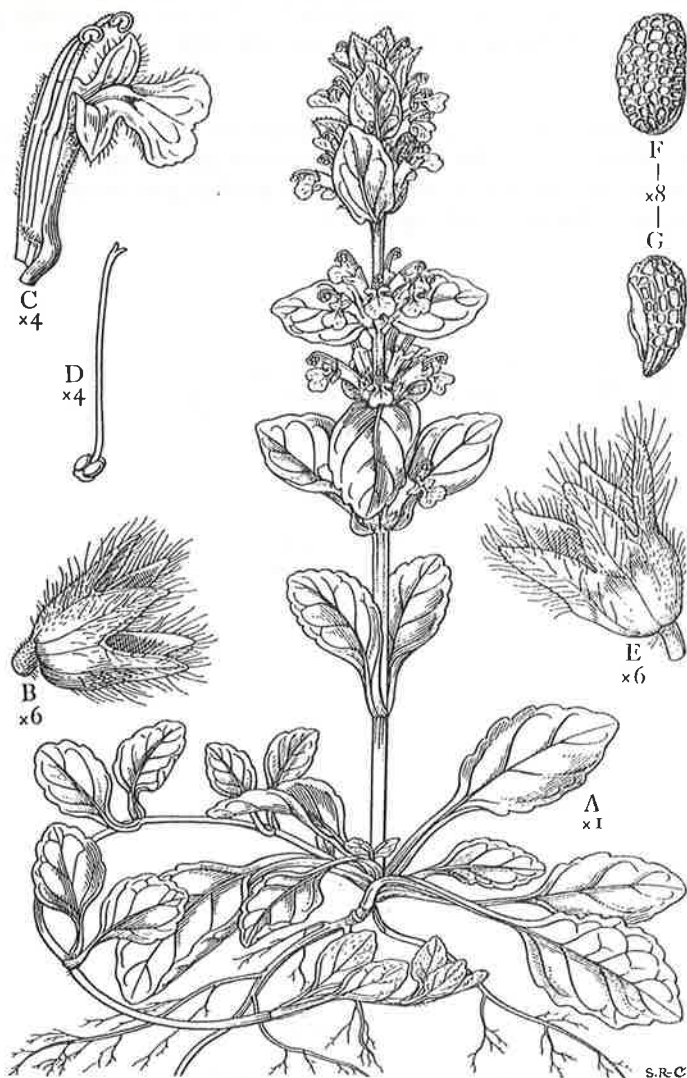

Fig. 1. Kruipend Zenegroen (*Ajuga reptans*).

A : habitus. B : kelk. C : helft van de kroon. D : vruchtbeginsel, stijl, en twee stempeltakjes. E : kelk rond de rijpe vrucht. F - G : deelvruchtje.

(Ross-Craig S., 1979, Drawings of British Plants).

De schaduwtuin

Ingrid VERDEGEM
Breughellaan 11, 9840 De Pinte

Iedere tuin heeft wel een schaduwrijk hoekje. Vaak is dat ook het meest vergeten of het meest verwaarloosde plaatsje, en dat is ook niet zo erg, vogels en andere dieren weten dat zeker te waarderen. Als je het goed volplant en vergeet, wordt het weldra een koel en mysterieus stukje natuur. Maar door de stadskernvernieuwing zijn er steeds meer mensen die in het bezit raken van een volledig beschaduwde tuin, en dat is een ander paar mouwen. Betoverd door de kleurenpracht in catalogi en folders, onder de indruk van tuinen bij vrienden en familie worden er algauw impulsaankopen gedaan. En blunders begaan. En herbegonnen. En dan komt de frustratie en het interesseverlies en de tuin gaat teloor. Toch hoeft dan niet zo te zijn.

Succesvol tuinieren hangt eigenlijk maar van één enkele factor af. Men moet de beplanting aanpassen aan de bodem en de standplaats, en wie het omgekeerde probeert, die zal teleurgesteld worden. Je kan onmogelijk je wil opleggen aan de natuur, die vindt altijd wel een weg om je te bestraffen. Tenslotte zijn mislukkingen in de tuin de wereldgeschiedenis in een notedop.

Wie een schaduwtuin wil aanleggen, moet beginnen met loslaten. Rozen kunnen niet, *Pelargonium* al evenmin, vergeet Ploenen, *Fuchsia*, Ridderspoor (*Delphinium*), veel bekende komposieten en alle zoonabbidders. Gelukkig betekent dit niet dat bezitters van zo een tuin beter verhuizen. We zijn er om te helpen.

We beginnen met een zorgvuldige rondgang doorheen de tuin. Wat veroorzaakt de schaduw? Een muur beschadwt op een andere manier dan een beuk of een den. Ligt de schaduwtuin volledig op het noorden of krijgt hij toch nog een beetje zon gedurende de dag? Is de bodem vochtig of eerder droog, zuur of kalkhoudend? Wat was de oorspronkelijke begroeiing van de tuin? Is het al jaren een stadstuin? Kan je de intensiteit van de schaduw verminderen?

Laten we beginnen met het meest hopeloze geval: een herenhuis in de stad met een tunneltje van een tuin, in de schaduw van een tien meter hoge muur. Voilà, ga daar maar eens tegenaan. Om het nog

moeilijker te maken zit de bodem ook nog vol puin van afbraak- en verbouwwerken.

We beginnen met het begin : het puin wordt zeer zorgvuldig verwijderd. Dat is een zwaar werk, en het moet grondig gebeuren op de plaatsen waar planten komen want het is nefast voor een gezonde groei. (In een zonnige rotstuint niet, maar daar hebben we het niet over). Als er een uitweg is, kan men het graafwerk laten verrichten door een machine. Daarna wordt grond aangevoerd, en als men het slim aanpakt, hoeft dat niet duur te zijn. Er zijn massa's mensen die teelaarde over hebben na de bouw van hun huis en installatie van de bijhorende tuin.

En dan de aanleg. Het is niet aan te raden om in deze tuin een (sport)gazon te leggen. Het lukt niet. Er bestaat gazonzaad voor beschaduwde plaatsen, maar wees ervan overtuigd dat u uzelf daarmee veroordeelt tot mosbestrijding voor de rest van uw leven. De zitplaats krijgt betegeling, net zoals alle te betreden plaatsen. Als het om een stadsکوर्टje gaat hoeft de grondverbetering zelfs niet. We betegelen alles en we tuinieren in potten. Zelfs dan is het mogelijk om een waar oerwoud te creëren. Overweeg gerust om een fonteintje of iets dergelijks aan te leggen. Alleen een vijver kan niet, die heeft zon nodig. Kleine bekkens, watertonnen, muurfonteintjes, bronstenen, de keuze is groot genoeg, en denk eraan dat de sfeer van een tuin erdoor wordt bepaald. In een lange smalle tuin (beschaduwd of niet) is het ook verstandig de beplanting zo aan te leggen, dat je niet met één blik tot van achteren kan kijken. Niveaus aanbrengen breekt eveneens het tunneleffect.

En nu mogen we naar de kweker. Spectaculaire planten voor deze tuin zijn ongetwijfeld varens. Ze hebben een slecht karakter, maar eens ze aanslaan zijn ze prachtig. Ze verdragen kalk slecht. We gaan verder met planten die vooral of ook door hun blad interessant zijn : de aloude Geitebaard (*Aruncus dioicus*), Vrouwenmantel (*Alchemilla mollis* of *A. alpina*), *Astilbe*, kleine viooltjes als *Viola cornuta* of *V. odorata*, Steenbreeksoorten (*Saxifraga*) en Monnikskap (*Aconitum*), Salomonszegels, Vingerhoedskruid en *Hosta*. Twee onmisbare bodembedekkers zijn Zenegroen (*Ajuga reptans* of *A. pyramidalis*) en Klimop (jawel !).

Wie iets meer exclusief wil werken, kan *Geranium* (de échte !) proberen. Er zijn zeer veel soorten, soms met minder interessante bloemen, maar het harige blad is erg mooi, en soms heerlijk

aromatisch. *Thalictrum* is zeker ook het proberen waard, er zijn verschillende variëteiten, maar die met lichte bloemen verdienen de voorkeur. De Acanth (*Acanthus spinosus*), één van de planten die in het Nederlands "Bereklaau" genoemd wordt, kan ook. Hij houdt van een solitair plaatsje, maar men moet opletten dat men het winterharde ras te pakken heeft. Zaad uit Zuid-Frankrijk doet het al jaren uitstekend bij mij, maar Spaans zaad was een debacle. Klimmers om die lelijke muur te bedekken: Klimhortensia (*Hydrangea petiolaris*) is heel speciaal, groeit traag, maar geurt overheerlijk. *Lonicera* (Kamperfoelie) kan natuurlijk ook, en kleinbloemige *Clematis*, en waarom eens niet *Clematis tangutica* geprobeerd? De lichtend gele (!) bloemen worden gevolgd door bijna gaasachtige vruchtpluizen die lang op de plant blijven. En voor de bollen: probeer eens *Scilla* of Winterakoniet (*Eranthis*), de meeste andere bollen zullen teleurstellen. Een schaduwtuin oogt makkelijk somber. Daarom kiezen we voor witte bloemen, als die vorm bestaat (redelijk moeilijk bij *Lonicera*).

Men vindt in veel boekjes lijsten met schaduwminnende planten. Het probleem is echter dat die niet allemaal geschikt zijn voor de doorsnee tuinier omdat ze moeilijk aanslaan, niet te vinden of peperduur zijn. *Trillium* is hier een berucht voorbeeld van. Daarom beperken we ons in dit artikel tot de meer democratische en algemene dingen. Meiklokjes kunnen, Japanse Anemoon (*Anemone japonica*, *A. x elegans*) mogen niet ontbreken, Akelei en Schoenlappersplant (*Bergenia*) zijn te proberen, en Zilverkaars (*Cimicifuga*) zal schitterend zijn in oktober. Ook Nieskruid (*Helleborus*) in veel vormen is het proberen waard, maar die wil een beetje kalk, en hij kan meer zon aan dan over het algemeen geloofd wordt.

Soms komt het ook voor dat men een bepaalde plant aanraadt voor een schaduwtuin, maar dan blijkt die daar in de praktijk helemaal niet geschikt voor te zijn. Gebroken Hartjes (*Dicentra spectabilis*) kunnen in de halfschaduw, maar in diepe schaduw kwijnen ze weg. Oude rozen (vooral de alba-rassen) zouden ook kunnen, maar in mijn ervaring alleen als de kop toch zon krijgt. Voor de liefhebbers is er *Aucuba*, maar persoonlijk vinden we dat misschien wel de afschuwelijkste plant die bestaat. Alle planten met gevlekt blad moeten overigens geweerd worden, want die lichten de tuin wel mooi op, maar hebben over het algemeen genomen meer licht nodig dan de eenkleurige. Alleen bij Hulst zullen zelfs de gevlekte rassen het in de schaduw goed doen. Het Palmboompje (*Buxus*) en *Taxus* zijn een geval apart. Beide kunnen ze stevige vormsnoei verdragen, en

Fig. 2. Italiaanse Aronskelk (*Arum italicum*).

A : habitus. B : bloeikolf (schutblad verwijderd). C - D : detail van mannelijke bloem. E : detail van vrouwelijke bloem.

F : vrouwelijke bloem, overlangse doorsnede.

(Ross-Craig S., 1979, Drawings of British Plants).

het zijn bovendien trage groeiers. Dat alles maakt ze ideaal om structuur te verlenen, zelfs aan de kleinere tuinen, maar het zijn donkere planten die veel licht wegnemen, en misschien heeft een schaduwtuin er geen behoefte aan om nog eens extra versomberd te worden.

Denk ook eens aan de wilde bloemen. Speenkruid (*Ficaria verna*) is een natuurlijke bodembedekker voor vochtige schaduw, maar woekert nogal, Gevlekte Aronskelk (*Arum maculatum*) en Longkruid (*Pulmonaria*) gaan goed gecombineerd met een Klokje (*Campanula*). Bosrank (*Clematis vitalba*), Muskuskruid (*Adoxa moschatellina*) en Daslook (*Allium ursinum*) zorgen voor een echte natuurlijke sfeer. Zelfs Fluitekruid (*Anthriscus sylvestris*) zien we in deze omgeving, al zal die in te diepe schaduw niet overvloedig bloeien.

De bezitters van het stadskoertje zijn we niet vergeten. De meeste van de hier genoemde planten kunnen in potten en bakken gekweekt worden. Dat recht is zeker niet voorbehouden aan Oleanders. Deze potten kunnen ook in de winter buiten blijven, maar denk er dan wel aan dat er toch enkele wintergroene planten bij moeten zijn.

Met dit alles zal uw stadstuintje al behoorlijk vol staan. En dat heeft nog een bijkomend voordeel. Onkruid wordt verstikt, en er is zeker geen intensief werk nodig om deze tuin tiptop (wild) te houden. Wekelijks gras maaien, waar veel mensen een min of meer geheime hekel aan hebben, behoort ook tot het verleden. Luiere en genieten is de boodschap.

Beginnelsen van de Plantkunde voor Gidsen

We willen hier onze oproep van vorige keer herhalen voor geïnteresseerde leden die hun kennis van de Plantkunde willen bijwerken, en voor personen die later graag zelf groepen willen rondleiden in de Plantentuin.

Deze lessenreeks zal in principe volgende hoofdstukken omvatten :

- plantenecologie,
- plantenaardrijkskunde,
- indeling en klassifikatie van het Plantenrijk (systematiek),
- vormenleer (morfologie),
- nuttige planten (ethnobotanie),
- gidstechnieken.

Deze inhoud wordt verdeeld over 7 of meer zaterdagvoormiddagen, waarbij telkens een deel theorie wordt gevolgd door een deel praktijk in de serres en tuin.

De eerste lessen zijn voorlopig vastgelegd op zaterdag **22 februari, 29 februari, en 7 maart.**

Voor de syllabus en andere faciliteiten moeten de kandidaten een inschrijvingsgeld van 1000 F betalen.

Deze nieuwe reeks zal worden gestart als hiervoor inderdaad voldoende belangstelling blijkt te bestaan. Tot nu toe hebben zich reeds 12 leden gemeld, graag hadden we nog iets meer kandidaten. De kandidaten zullen persoonlijk worden verwittigd van de start en de wijze van inschrijven voor de cursus.

De reeks staat open ook voor niet-leden, maar onze leden krijgen wel voorrang als ons een te groot aantal inschrijvingen zou bereiken.

Konkreet : als u hiervoor belangstelling heeft, wil u aub zo spoedig mogelijk de sekretaris verwittigen : vandaag nog ! Dank !

Stuur dus uw briefje naar :

Paul Goetghebeur
Plantentuin Universiteit Gent
Ledeganckstraat 35
9000 Gent

Een nieuwe cursus Ikebana

Dit jaar hebben we geopteerd voor een reeks Ikebana lessen die worden verzorgd door Godelieve Van den Heuvel, een Meesteres van de Ohara school. Deze cursus is toegankelijk voor beginners, maar ook zeer waardevol en meer dan aanvullend voor leden die al kennis hebben gemaakt met de Japanse bloemsierkunst.

De Ohara school

Toen in 1868 de grenzen van Japan werden opengesteld voor de Westerse wereld werden alle kunstvormen hierdoor beïnvloed. Ikebana maakte hierop geen uitzondering.

Eeuwenlang stonden de formele, aan strenge regels gebonden schikkingen symbool voor Ikebana. Door de invoer van planten en bloemen, die groter en kleurrijker waren dan diegene die voor de traditionele boeketten werden gebruikt, drong zich een nieuwe manier van werken op.

Unshin Ohara ontwierp een nieuwe stijl : de Moribana. Als eerste werkte hij in lage schalen op een bloemenprikker (Kenzan), wat hem de mogelijkheid bood om breder uit te werken.

Unshin Ohara stichtte zijn school in 1895, en is de grondlegger van de hedendaagse Ikebana. Houn Ohara is de huidige grootmeester, en leidt met artistieke bekwaamheid deze belangrijke school.

Godelieve Van den Heuvel

- kreeg haar opleiding van meester Yonezawa van de Sesshu Ryu school te Brugge,
- behaalde in 1979 het diploma van lerares aan deze klassieke school,
- ondernam verschillende studiereizen naar Japan,
- volgde nascholing in diverse Europese landen bij Japanse professoren,
- sinds 1982 is zij leerling van de moderne Ohara school te Parijs,
- behaalde in mei 1990 het diploma van Meester 4e graad aan de Ohara school,
- is ondervoorzitter van de Ohara School of Ikebana, Belgian Chapter.

Om te starten wordt een eerste reeks van 8 lessen gegeven, a rato van 2 lessen per dag (10 - 12.30 u, en 14 - 16 u).

Deze lessen gaan telkens door op een **dinsdag**, en de eerste twee dagen zijn vastgelegd op **3 maart en 17 maart**, de overige dagen zullen in overleg met de deelnemers worden bepaald.

Per les wordt 300 F aangerekend, en iedere kursist moet zelf zorgen voor bloemen en takken, op aanduiding van de lerares (extra takken zullen door Gilberte in de mate van het mogelijke worden aangevoerd).

Inschrijven doet u best zo snel mogelijk (het aantal deelnemers wordt beperkt tot 8 personen !) door storting van $8 \times 300 \text{ F} = 2400 \text{ F}$ op ons gewone rekeningnummer :

001 - 1192154 - 03

van de Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding : Ikebana 1992.

ゴドリヴエデニスベル教

OHARA IKEBANA SCHOOL

JAPANESE BLOEMSIERKUNST

Mevr. J. Beeckman, Gent
De H. & Mevr. Bergia-Van Baele, Zwijnaarde (Gent)
De H. & Mevr. Biebauw-Cools, Gent
Mevr. M.J. & A. Braet, Bassevelde (Assenede)
Mevr. J. Breemeersch, Gent
De H. J. Buytaert, Sint-Niklaas
Familie Carchon, Mariakerke (Gent)
Prof. H. Claessens, Gent
Dr. A. Comhaire, Sint-Martens-Latem
De H. J. d'Haenens, Sint-Amandsberg (Gent)
Mevr. R. D'Halleweyn, Gent
De H. & Mevr. De Bisschop, Mariakerke (Gent)
De H. & Mevr. Deblaere-Dekoninck, Gentbrugge (Gent)
De H. T. De Clercq, Wetteren
De H. G. De Coster, Gent
Mevr. C. De Geyter-D'haenens, Brakel
De H. R. De Gols, Gent
De H. & Mevr. Delcour-Dehaene, Kluisbergen
De H. G. De Munter, Sint-Amandsberg (Gent)
De H. R. De Rycke, Gent
De H. P. Deschepper, Waasmunster
De H. & Mevr. Devreker, Sint-Martens-Lerne (Deinze)
De H. E. De Wever, Bassevelde (Assenede)
Mevr. E. Dewulf, Sint-Denijs-Westrem (Gent)
De H. K. Dierckens, Menen
De H. D. Dumeez, Erembodegem
Mevr. L. Everaert, Sint-Amandsberg (Gent)
De H. L. Geiregat, Gent
Mevr. A. Godfrain, Sint-Amandsberg (Gent)
Mevr. I. Hamel, Ledeborg (Gent)
Mevr. G. Hamerlynck-Brooymans, Gent
De H. H. Harth, Merelbeke
De H. J. Hollaert, Huise - Zingem
Homeodon (t.a.v. Denys), Gent
Mevr. L. Huygevelt, Gent
Mevr. R. Iterbeke, Gent
De H. D. Janssens, Otegem
Mevr. D. Kayser-Maas, Stekene
De H. M. Libert, Gent
De H. W. Louckx, Evergem
Prof. em. J. Maton, Wortegem-Petegem

De H. & Mevr. Monville-Devreese, Gent
De H. R. Moreel, De Pinte
Mevr. M. Nagant, Gent
De H. & Mevr. Proost, Sint-Amandsberg (Gent)
De H. L. Roels, Hamme
De H. Dr. E. Ronse, Gent
De H. D. Rosschaert, Wichelen
De H. & Mevr. Saey-Martens, Oostakker (Gent)
De H. C. Scheiris, Sint-Amandsberg (Gent)
Mevr. E. Smets, Gent
Dr. H. Standaert, Gent
De H. G. Thienpont, Eke (De Pinte)
De H. & Mevr. Tytgat-Nens, Gent
De H. S. Van Coppenolle, Zelzate
Prof.Dr. W. Van Cotthem, Sint-Denijs-Westrem (Gent)
De H. L. Vandenbroele, Brugge
De H. J. Van den Haute, Deinze
De H. & Mevr. Van de Velde-Crispijn, Lochristi
De H. & Mevr. Van Oost-Dierickx, Gent
Dr. E. Van Oostende, Sint-Denijs-Westrem (Gent)
De H. & Mevr. Van Paemele-D'Hooge, Evergem
Mevr. H. Vermeesch, Sint-Amandsberg (Gent)
Mevr. J. Verraes, Kalken (Laarne)
De H. R. Verspeeten, Destelbergen
De H. & Mevr. Verstraeten, Gavere
Mevr. M. Vlaminck, Wetteren
De H. Dr. L. Volckaert, Gent
Mevr. Y. Vuylsteke-Beyens, Zwijnaarde (Gent)
De H. R. Willems, Petegem (Deinze)
De H. J. Wullaert, Gent

Het duidelijk groeiende aantal steunende en beschermende leden is voor het bestuur een aangename verrassing, en we durven hierin een teken van aanmoediging herkennen.

Uw financiële en morele steun aan de vereniging wordt bijzonder en van harte gewaardeerd. En u weet, uw hulp komt rechtstreeks en onrechtstreeks de Plantentuin ten goede. Rechtstreeks, door enkele aankopen voor de Plantentuin, die de vereniging elk jaar op zich wil nemen, en onrechtstreeks, door daadwerkelijk de handen uit de mouwen te steken bij de organisatie van het praktisch werk in de Plantentuin, en door de activiteiten die hier doorgaan mee bekend te maken bij de leden en verder naar het grote publiek.

Dank !

Lidgeld 1992 !

Tijdens de laatste Algemene Ledenvergadering hebben een groot aantal leden hun (verhoogde) bijdrage voor 1992 reeds betaald. Onze beste dank hiervoor !

Voor de andere leden hebben we in dit nummer een overschrijvingsformulier bijgevoegd. We hopen dat hierbij geen fouten zijn gemaakt. Als u reeds uw bijdrage heeft betaald, en er is desondanks toch een overschrijvingsformulier in uw nummer binnengeslopen, wil u dan ons hiervoor verontschuldigen...

Gewoon lid :	300 fr
Beschermend lid :	500 fr
Steunend lid :	1000 fr

Te storten op onze bankrekening 001-1192154-03 met de vermelding " lid 1992 ".

Als de naam van het lid verschillend is van die op het overschrijvingsformulier, wil u dan aub die naam ook vermelden. Dank !

De lidkaarten zullen met uw maartnummer van volgend jaar worden opgestuurd.

In naam van het bestuur, de gidsen en de medewerkers van de Vrienden van de Plantentuin wensen we onze leden een aangenaam en vredig 1992.

Laten we hopen dat de zo noodzakelijke verdraagzaamheid een leidende kracht kan worden bij het streven naar een **samen**-leving waar " het goed is om leven "...

Agenda 1992

Januari

Donderdag 16

19.30 u, in de inkomhal van de serres :

Eerste winteravond, " De vier seizoenen op Kaysershof ", door Mevr. Kayser-Maas, Stekene.

Meer gegevens : zie p. 53.

Ingang : 25 F (leden), 50 F (niet-leden).

Februari

Zondag 2

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Donderdag 13

19.30 u, in de inkomhal van de serres :

Tweede winteravond, " Zelf fruitwijn maken ", door Arnout Zwaenepoel, assistent bij Prof. Van der Veken.

Meer gegevens : zie p. 53.

Ingang : 25 F (leden), 50 F (niet-leden).

Zaterdag 22

9.30 u : Plantentuin, luifel.

Eerste les in de reeks " Beginselen van de Plantkunde "

Meer gegevens en inschrijving : zie p. 16.

Zaterdag 29

9.30 u : Plantentuin, luifel.

Tweede les in de reeks " Beginselen van de Plantkunde "

Maart

Zondag 1

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Dinsdag 3

10 u : werklokaal, Plantentuin (ingang Merelstraat) :

Eerste les Ikebana, door Godelieve Van den Heuvel.

Meer gegevens en inschrijving : zie p. 17-18.

Jaargang 1

Nummer 1

- 1 : 3-4. (1982) Buyck B., Onze paddestoelententoonstelling 1982.
- 1 : 5-8. (1982) Plus M., Nog over paddestoelen.
- 1 : 9-12. (1982) Otten K., De geschiedenis van het ontstaan en de eerste levensjaren van de Gentse plantentuin.
- 1 : 13-14. (1982) Anonymus, Snuffels.
- 1 : 15-21. (1982) Comhaire-Neyt G., Ikebana.
- 1 : 22-23. (1982) Plus M., Onze eerste eendagstrip.
- 1 : 24-29. (1982) Plus M., Kerst- en eindejaarswensen met Mistletoe.

Jaargang 2

Nummer 1

- 2(1) : 3-6. (1983) Van Vlemmeren M., Ginkgo biloba.
- 2(1) : 7-9. (1983) Anonymus, Snuffels. Bedreigde planten - slecht nieuws voor kauwgumkauwers en koffiedrinkers.
- 2(1) : 11-16. (1983) Gillis C., (On)kruidproza... over de Brandnetel.
- 2(1) : 22-24. (1983) Anonymus, Boekbespreking : Thomas B., De evolutie van planten en bloemen.

Nummer 2

- 2(2) : 27-31. (1983) Plus M., Stinkende Gouwe.
- 2(2) : 33-36. (1983) Van Vlemmeren M., Ramee.
- 2(2) : 37-44. (1983) Goetghebeur P., Het arboretum van Tervuren (1).

Nummer 3

- 2(3) : 51-60. (1983) Goetghebeur P., Het arboretum van Tervuren (2).
- 2(3) : 61-64. (1983) Leman A., Ongewone ontdekking. De doodshoofdvlinder.
- 2(3) : 67-72. (1983) Plus M., Een standpunt : onkruid.

Nummer 4

- 2(4) : 75-82. (1983) De Permentier C., Gentse tuinen en parken.
2(4) : 83-84. (1983) Buyck B., Onze paddestoelententoonstelling 1983.
2(4) : 84-85. (1983) Botanicus, Boekbespreking : De Langhe et al., Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden.
2(4) : 86-90. (1983) Plus M., Jaarverslag 1983.
2(4) : 91. (1983) Plus M., Onze ledenreünie.

Jaargang 3

Nummer 1 (extra nummer Camellia)

- 3(1) : 3-4. (1984) Gillis C., De Camellia.
3(1) : 5-9. (1984) De Bisschop G., Historiek van de Camellia.
3(1) : 10-24. (1984) De Bisschop G., De Camelliateelt.
3(1) : 24-27. (1984) De Bisschop G., Variëteitskeuze van de Camellia.
3(1) : 28-41. (1984) Muylaert A., Bonsai.
3(1) : 42-48. (1984) Comhaire-Neyt G., Ikebana.
3(1) : 49-52. (1984) Comhaire-Neyt G., Thee en de theeceremonie.

Nummer 2

- 3(2) : 54-58. (1984) Comhaire-Neyt G., Bescherming van bedreigde planten. De waarde van uitstervende soorten.
3(2) : 59-62. (1984) Willemyns G., Vlier. Sambucus.
3(2) : 63-70. (1984) Comhaire-Neyt G., Zure regen.
3(2) : 71-72. (1984) Plus M., Naklanken van onze Camellia-tentoonstelling.

Nummer 3 (extra nummer Paddestoelen)

- 3(3) : 3-46. (1984) Buyck B., Vierendeels P. & Plus M., De wereld van de paddestoelen.

Nummer 4

- 3(4) : 3-8. (1984) Dewulf E., Klimop.
3(4) : 10-15. (1984) Anonymus, Jaarverslag 1984.
3(4) : 17-18. (1984) Anonymus, Losse bladeren.
3(4) : 19-20. (1984) Plus M., Hoeveel water behoeft deze plant ?

Jaargang 4

Nummer 1

- 4(1) : 3-22. (1985) Anonymus, Een brok geschiedenis. De Gentse Floraliën.
- 4(1) : 23-26. (1985) Anonymus, Gemengd boeket. Zes tentoonstellingen rond bloemen.
- 4(1) : 27. (1985) Anonymus, Ikebana-cursus. Inleiding tot Ikebana.

Nummer 2 (extra nummer Giftige Planten)

- 4(2) : 1-59. (1985) De Cleene M., Giftige planten voor mens en dier.

Nummer 3

- 4(3) : 3-6. (1985) Van der Veken P., Kom eens kijken naar de vijver !!
- 4(3) : 8-13. (1985) Comhaire-Neyt G., Algen en algenbloei.
- 4(3) : 15-17. (1985) Comhaire-Neyt G. & Plus M., Verzamelen en drogen.
- 4(3) : 19-21. (1985) Evrard H., Gentse Feesten 1985. Ons eerste lustrum : 1981-1985. Opnieuw een 2000ste bezoeker !!!

Nummer 4

- 4(4) : 3-6. (1985) Plus M., Kerstster of Poinsettia (*Euphorbia pulcherrima*).
- 4(4) : 7-12. (1985) Plus M., Jaarverslag 1985.
- 4(4) : 15-17. (1985) Plus M., Groene snuffels.

Jaargang 5

Nummer 1-2 (dubbelnummer Orchideeën)

- 5(1-2) : 3. (1986) Neiryck R., Orchideeën. Inleiding.
5(1-2) : 5-13. (1986) Neiryck R., De orchidee : plant en bloem.
5(1-2) : 15-24. (1986) Dierickx M. & Flamee M., Orchideeën. Algemeen geldende richtlijnen.
5(1-2) : 25-38. (1986) Dierickx M. & Flamee M., Orchideeën. De verzorging.
5(1-2) : 40-42. (1986) Neiryck R., Phalaenopsis hybriden.
5(1-2) : 43-44. (1986) Neiryck R., Odontoglossum hybriden.
5(1-2) : 45-47. (1986) Verlinden R., Cymbidium.
5(1-2) : 48-55. (1986) Heirbaut R., Paphiopedilum.
5(1-2) : 56-58. (1986) Deburghgraeve G., Paphiopedilum rothschildianum.
5(1-2) : 59-65. (1986) Dierickx M., Cattleya.
5(1-2) : 69-72. (1986) Neiryck R., Dendrobium.
5(1-2) : 73-81. (1986) Dierickx M., Oncidium.
5(1-2) : 82-86. (1986) Declerck C., Calanthe vestita hybriden.
5(1-2) : 87-90. (1986) Van de Voorde J., Masdevallia.
5(1-2) : 91-92. (1986) Verlinden R. Leptotes.
5(1-2) : 93-98. (1986) Van der Plaetse J., Coryanthes.
5(1-2) : 99-100. (1986) De Vriese C., Een winterharde orchidee.
5(1-2) : 101-106. (1986) Neiryck R., Dactylorhiza maculata.
5(1-2) : 107-109. (1986) Neiryck R., Platanthera bifolia.
5(1-2) : 110-111. (1986) Neiryck R., Cephalanthera rubra.
5(1-2) : 112-115. (1986) Neiryck R., Cypripedium calceolus.
5(1-2) : 117-127. (1986) Dierickx M. & Van de Voorde J., Orchideeën. Oppotmateriaal.
5(1-2) : 128-130. (1986) Neiryck R., Orchideeën. Wat is nat en wat is vochtig ?
5(1-2) : 130-140. (1986) Vergauwe J., Orchideeën. Water.
5(1-2) : 141-142. (1986) Devriese C., Orchideeën en hun bestuivers.
5(1-2) : 143-147. (1986) Flamee M., Orchideeën " anders " bekeken.
5(1-2) : 148-149. (1986) Busschaert L., Orchideeën. Bloeiinductie.
5(1-2) : 150-154. (1986) Schoonen J., Orchideeën. Namen noemen.
5(1-2) : 155-159. (1986) Flamee M. & Dierickx M., Orchideeën. Losse flodders.

Nummer 3

- 5(3) : 3-13. (1986) Gryseels M., Het riet.
5(3) : 17-27. (1986) De Maeseneer J., Riet in de waterzuivering.
5(3) : 29-31. (1986) Anonymus, Riet en gallen.

Nummer 4

- 5(4) : 3-5. (1986) Anonymus, 60.000 Planten zijn bedreigd.
- 5(4) : 7-8. (1986) De Simpelaere B., Herfsttijloos.
- 5(4) : 9-12. (1986) Becue K., Bougainvillea.
- 5(4) : 13. (1986) De Simpelaere B., Cactustuintjes.
- 5(4) : 15. (1986) De Simpelaere B., Speenkruid.
- 5(4) : 16-18. (1986) Anonymus, Groene snuffels.
- 5(4) : 19-22. (1986) Plus M., Jaarverslag 1986.

Jaargang 6

Nummer 1

- 6(1) : 3-8. (1987) Van der Veken P., Over Metasequoia en andere loofverliezende Gymnospermen.
- 6(1) : 9-24. (1987) De Wulf E., De Hoge Venen. Uitstap van 29 juni 1986.

Nummer 2

- 6(2) : 3-25. (1987) Plus M., iets over Bromeliaceae.
- 6(2) : 26-28. (1987) Plus M., Boekbespreking : Bomen, bos en hout.

Nummer 3 (extra nummer Begonia)

- 6(3) : 1-5. (1987) Van der Veken P., Begonia. Inleidend overzicht.
- 6(3) : 7-8. (1987) Haegeman J., Charles Plumier, een merkwaardig man.
- 6(3) : 9-10. (1987) Haegeman J., Tuinbouwkundige indeling van het Begoniasortiment.
- 6(3) : 13-16. (1987) Haegeman J. & Otten K., Onderzoek in de Begoniasektor.
- 6(3) : 17-19. (1987) Otten K., Begoniateelt.
- 6(3) : 21-24. (1987) Haegeman J., Knolbegoniahybriden : sortiment en produktie.
- 6(3) : 25-27. (1987) Haegeman J., Begoniaknollen : iets bijzonders ?
- 6(3) : 29-40. (1987) Samyn G., Nieuwe tendenzen in de Belgische knolbegoniateelt. Het wel en wee van de Multifloragroep.
- 6(3) : 41-44. (1987) Otten K., Begoniaparasieten.
- 6(3) : 45-49. (1987) Haegeman J., Wenken voor liefhebbers.

Nummer 4

- 6(4) : 2-9. (1987) Goetghebeur P., Dendrologie in de Plantentuin (1).
6(4) : 10-14. (1987) Anonymus, Jaarverslag 1987.
6(4) : 17-18. (1987) Boekenwormen, Boekbespreking : Hillier M. & Hilton C., Het complete handboek droogbloemen.
6(4) : 19. (1987) Boekenwormen, Boekbespreking : Van Wijlen T., Het bossenboek. Bossen en ruigten vroeger en nu.
6(4) : 20-21. (1987) Boekenwormen, Boekbespreking : Holden E., De vreugde van het landleven. Dagboek van een Engelse dame uit 1906.
6(4) : 21-22. (1987) Boekenwormen, Boekbespreking : Imkers encyclopedie voor Nederland en België.

Jaargang 7

Nummer 1

- 7(1) : 3-15. (1988) Goetghebeur P., Dendrologie in de Plantentuin (2).
7(1) : 17-20. (1988) Debrabandere F., Uit onze taaltuin. Beuken en heesters.
7(1) : 21-22. (1988) Van der Veken P., Boekbespreking : Baudouin J.C., De houtachtige gewassen 1. De Coniferen.
7(1) : 23-24. (1988) Plus M., Boekbespreking : Oudshoorn W. & Galjaard B., Eenvoudige tuinontwerpen.
7(1) : 24-25. (1988) Plus M., Boekbespreking : Höhne J. & Wilhelm P.G., 12 maanden in de tuin.

Nummer 2

- 7(2) : 3-14. (1988) De Wulf E., Van cactussen en de andere succulenten.
7(2) : 15-18. (1988) Debrabandere F., Uit onze taaltuin. Gekonfijte en andere vruchten.
7(2) : 19-20. (1988) Anonymus, Boekbespreking : Dalton S., Het levende bos.

Nummer 3

- 7(3) : 3-12. (1988) Comhaire G., Kokospalmen groeien best waar zij dagelijks menselijke stemmen horen.
- 7(3) : 13-14. (1988) Plus M., Boekbespreking : Andrews J., Hoe maken we een wilde bloementuin.
- 7(3) : 14-15. (1988) Plus M., Boekbespreking : Schoser G., Groenten kweken onder folie en glas.
- 7(3) : 15-16. (1988) Plus M., Boekbespreking : Black P., Gedroogde bloemen.

Nummer 4

- 7(4) : 3-5. (1988) Symoens B., Kleurenrecept.
- 7(4) : 6-15. (1988) Vandenbulcke J., De tuin van Guido Gezelle.
- 7(4) : 16-20. (1988) Anonymus, Jaarverslag 1988.
- 7(4) : 25-26. (1988) Van der Veken P., Boekbespreking : De Langhe J.E. et al., Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden.
- 7(4) : 26-27. (1988) Van der Veken P., Boekbespreking : Anonymus, Beschermde gebieden in Vlaanderen.
- 7(4) : 27-28. (1988) Otten K., Boekbespreking : Graebner K., De mooiste Orchideeën voor kamer en kas.

Jaargang 8

Nummer 1

- 8(1) : 3-12. (1989) Goetghebeur P., Bloeiende Agave breekt door dak van serre te Gent !
- 8(1) : 19-21. (1989) Symoens B., Museum of Garden History.
- 8(1) : 22-27. (1989) Van der Veken P., Planten veranderen soms van naam. Waarom eigenlijk ?
- 8(1) : 28-31. (1989) Claes F., Vruchten, fruit en vruchtentaarten.

Nummer 2

- 8(2) : 3. (1989) Anonymus, Vragen staat vrij.
- 8(2) : 5-11. (1989) Vandenbulcke J., Landschappen ? (N)ooit van gehoord !
- 8(2) : 13. (1989) Anonymus, Planten determineren.
- 8(2) : 16-17. (1989) Kayser-Maas A., Kayserhof.
- 8(2) : 19-20. (1989) Vlaamse Bosbouwvereniging, Waar zijn al de wouden heen ?
- 8(2) : 21-30. (1989) Van der Gucht K., Leven op stenen.

Nummer 3

- 8(3) : 3-5. (1989) De Meester L., Kwalletjes bij Queen Victoria.
8(3) : 6-10. (1989) Symoens B., Orchidomania.
8(3) : 15-21. (1989) Leten M., Van bloempjes in het veld tot kruisjes op een kaart (1).
8(3) : 22. (1989) Van der Veken P., Dit was Bokrijk.
8(3) : 23. (1989) Anonymus, De Nationale Plantentuin 50 jaar te Meise.
8(3) : 24. (1989) Goetghebeur P., Vragen staat vrij !

Nummer 4

- 8(4) : 2-4. (1989) Lenaerts J., Bladluizen bestrijden met bladluizen.
8(4) : 5. (1989) Vandenbulcke J., Karel Van Vossel 80 jaar.
8(4) : 6-10. (1989) Anonymus, Jaarverslag 1989.
8(4) : 15. (1989) Lenaerts J., Een appeltje voor de dorst.
8(4) : 16. (1989) Plus M., Boekbespreking : Herwig R., Kamerplanten-zakboek.
8(4) : 17. (1989) Plus M., Boekbespreking: Van Uffelen A., Verklarend woordenboek bloemschikken.
8(4) : 17-18. (1989) Plus M., Boekbespreking : Black P., Gedroogde bloemen.
8(4) : 18-19. (1989) Plus M., Boekbespreking : Nieuman W. & Smit D., Over groei en bloei gesproken.
8(4) : 19. (1989) Plus M., Boekbespreking : Hofman A., Vijvers.
8(4) : 20. (1989) Plus M., Boekbespreking : Speelziek J.J., Werkboek bijen houden.
8(4) : 22-23. (1989) Anonymus, Plannen voor 1990.

Jaargang 9

Nummer 1

- 9(1) : 3-15, 7 fig. (1990) Leten M, Van bloempjes in het veld tot kruisjes op een kaart... (deel 2).
9(1) : 16-20, 1 fig. (1990) Vandenbulcke J., De Toverhazelaar.
9(1) : 27-36. (1990) Comhaire-Neyt G., Raadgevingen voor bloemschikkers.
9(1) : 37 (1990) Anonymus, Tentoonstelling van aquarium-, vijver- en moerasplanten.
9(1) : 38-39, 1 fig. (1990) Anonymus, Cactussen, een hobby als geen ander...
9(1) : 41-42. (1990) Anonymus, Verslag wintervoordrachten.
9(1) : 43. (1990) Anonymus, De koninklijke serres te Laken.
9(1) : 44. (1990) Gillis C., Lippensgoed - Bulskampveld.
9(1) : 45-46, 1 fig. (1990) Anonymus, De stilte na de storm...
9(1) : 47. (1990) Anonymus, Vragen staat vrij !

Nummer 2

- 9(2) : 3-6, 1 fig. (1990) Delcour S., Doodsbeenderenboom.
9(2) : 8-13, 3 fot. (1990) Vandenbulcke J., De Bevende Hazelaar.
9(2) : 15-18, 2 fig. (1990) Dewulf P., Verfplanten.
9(2) : 19-20. (1990) Anonymus, Nieuws uit andere plantentuinen.
9(2) : 21. (1990) Anonymus, Vleeseter(tje)s.
9(2) : 22. (1990) WWW, Diana, Godin van de Plantentuin.
9(2) : 23. (1990) Anonymus, Nieuws uit onze Plantentuin.
9(2) : 26. (1990) Anonymus, Fotowedstrijd.
9(2) : 27-28. (1990) Gillis C., Grotenberge - Breivelde.
9(2) : 29-30. (1990) Anonymus, De botanische tuinen te Utrecht.
9(2) : 31-33. (1990) Anonymus, Jardins d'ami.
9(2) : 34-39. (1990) Symoens B., Een Europalia mysterie.
9(2) : 40-47, 2 fig. (1990) Van de Putte I., Over Turkse Weit, Katterkervel, Mottegras, Wolfstdistel, en Hannes aan den Weg...

Nummer 3

- 9(3) : 3-14, 8 fig. (1990) Dewulf P., Signatuurleer.
9(3) : 15-21, 2 fig. (1990) Symoens B., "Komkommer"tijd.
9(3) : 29-33, 2 fig. (1990) De Witte G., Papyrus en haar toepassingen in de Oudheid.
9(3) : 35-43, 2 fig. (1990) Goetghebeur P., Wonderboom, wonderbonen, en wonderolie.
9(3) : 44-45. (1990) Anonymus, Een bezoekje aan Bulskampveld.
9(3) : 46-47. (1990) Rezenne P., Breivelde, een domein met de allure van een Engelse "water garden".

Nummer 4

- 9(4) : 3-12, 5 fig. (1990) Dewulf P., Geurplanten.
9(4) : 13-21, 2 fig. (1990) Symoens B., Winters interludium.
9(4) : 27-29, 1 fig. (1990) Verdegem I., Poncirus trifoliata (L.) Raf.
9(4) : 30-32. (1990) Goetghebeur P., Weet u nog, te Utrecht ?
9(4) : 33-36. (1990) Anonymus, Jaarverslag 1990.
9(4) : 37-39 (1990) Anonymus, Plannen voor 1991.
9(4) : 41-42. (1990) Otten K., Werk aan de winkel.

Jaargang 10

Nummer 1

- 10(1) : 3-5, 1 fig. (1991) Verdegem I., Judasboom.
10(1) : 7-14, 5 fig. (1991) Dewulf P., Echt, vals of schijn ?
10(1) : 15-16, 1 fig. (1991) De Simpelaere B., Beleef plezier aan uw Kaaps Viooltje.
10(1) : 17-18. (1991) Vandenbulcke J., Pillenzaad.
10(1) : 27-34, 2 fig. (1991) Taeldeman J., Over ditjes-en-datjes : de dadel.
10(1) : 35-36. (1990) Anonymus, Verslag : de verzorging van kamerplanten.
10(1) : 43-44. (1991) Anonymus, Boekbespreking : IUCN, The World Conservation Union, De laatste regenwouden.
10(1) : 44-45. (1991) Anonymus, Boekbespreking : Fred Dijs & Maurits Groen, De natuur terug.
10(1) : 45. (1991) Anonymus, Boekbespreking : John Brookes, Stijlvolle tuinideeën.

Nummer 2 (extra nummer Vleesetende Planten)

- 10(2) : 5-16, 4 fig., 2 tab. (1991) Breckpot C., Vleesetende planten : een introductie.
10(2) : 17-18. (1991) de Coninck F., Enkele richtlijnen voor beginners.
10(2) : 19-24, 1 fig. (1991) Leys W., Een kunstmatig moeras.
10(2) : 31-41, 3 fig. (1991) Symoens B., Ludicrous ?
10(2) : 43-48, 2 fig. (1991) Crombez E., Vleesetende planten : medicinaal.
10(2) : 49-51, 1 fig. (1991) WWV, Victoria, Victoria, ...
10(2) : 52-53. (1991) De Simpelaere B., Vakantieverzorging van planten.

Nummer 3

- 10(3) : 3-10, 1 fig. (1991) Symoens B., In geuren en kleuren.
10(3) : 11-12. (1991) Comhaire-Neyt G., Spelen met skeletten...
10(3) : 12-13. (1991) Comhaire-Neyt G., Glycerineren.
10(3) : 15-25, 1 fig. (1991) Taeldeman J., Paddestoel à la carte.
10(3) : 27-32, 1 fig. (1991) Symoens B., Champignons extra.
10(3) : 33-39, 3 fig. (1991) Leman A., Vegetatieve vermenigvuldiging.
10(3) : 41-43, 2 fig. (1991) Goetghebeur P., Acanth (Acanthus mollis).

Nummer 4

- 10(4) : 3-9, 1 fig. (1991) Symoens B., Een winter in Birma.
10(4) : 11-15, 2 fig. (1991) Verdegem I., De schaduwtuin.
10(4) : 16. (1991) Anonymus, Beginselen van de Plantkunde voor gidsen.
10(4) : 17-18. (1991) Anonymus, Een nieuwe cursus Ikebana.
10(4) : 37-46, 3 fig. (1991) Dewulf P., Mythologie en plantennamen.
10(4) : 47. (1991) Vandenbulcke J., Kerstbomen.
10(4) : 48-50. (1991) Anonymus, Jaarverslag 1991.
10(4) : 51. (1991) Anonymus, Winterbloeiërs in de Plantentuin.
10(4) : 52-54. (1991) Anonymus, Activiteiten voor 1992.

Oude koeien uit de gracht ?

Onze vereniging heeft in de loop van de voorbije 10 jaar aan haar leden elk jaar 4 nummers van het tijdschrift bezorgd. Een overzicht van wat u in deze honderden bladzijden heeft kunnen lezen, vindt u in het midden van dit nummer.

We willen graag onze nieuwe(re) leden de gelegenheid bieden om zich (nummers van) vroegere jaargangen aan te schaffen. De nog beschikbare nummers en de te betalen prijs vindt u in de volgende lijst.

Stuurt u aub een briefje naar de sekretaris, met de vermelding van de nummers die u wil kopen. De sekretaris zal deze bijeenzoeken, en opsturen na uw betaling op het gewone rekeningnummer van de vereniging (zie laatste bladzijde).

Jaargang 2 :	nummer 2	25 F	
Jaargang 3 :	nummer 1	75 F	(extra nummer Camellia)
	nummer 4	25 F	
Jaargang 4 :	nummer 3	25 F	
	nummer 4	25 F	
Jaargang 5 :	volledig	250 F	
	nummer 1-2	200 F	(dubbel nummer Orchideeën)
	nummer 3	25 F	
	nummer 4	25 F	
Jaargang 6 :	volledig	150 F	
	nummer 1	25 F	
	nummer 2	25 F	
	nummer 3	75 F	(extra nummer Begonia)
	nummer 4	25 F	
Jaargang 7 :	volledig	100 F	
	elk nummer	25 F	
Jaargang 8 :	volledig	100 F	
	elk nummer	25 F	
Jaargang 9 :	nummer 2	25 F	
	nummer 3	25 F	
	nummer 4	25 F	

Agenda 1992

Maart (vervolg)

Zaterdag 7

9.30 u : Plantentuin, luifel.

Derde les in de reeks " Beginselen van de Plantkunde "

Donderdag 12

19.30 u, in de inkomhal van de serres :

Derde winteravond, " Biologisch tuinieren, wat en waarom ? ",
door An Verboven, werkzaam op de Wassende Maan, Astene.

Meer gegevens : zie p. 53.

Ingang : 25 F (leden), 50 F (niet-leden).

Dinsdag 17

10 u : werklokaal, Plantentuin (ingang Merelstraat) :

Tweede les Ikebana, door Godelieve Van den Heuvel.

Zaterdag 28

9 u - 16.30 u, opruimactie in de Plantentuin.

Meer informatie : zie p. 54.

Breng uw burens, ouders, kinderen, en vrienden mee !

Verfrissingen worden u aangeboden...

April

Zaterdag 4

9 u - 16.30 u, opruimactie in de Plantentuin.

Meer informatie : zie p. 54.

Breng uw burens, ouders, kinderen, en vrienden mee !

Verfrissingen worden u aangeboden...

Zondag 5

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Thematische rondleiding : Tropische voedselplanten, o.l.v.
Gilberte Comhaire

Zaterdag 11

13.30 u, aan de ingang van de Plantentuin, waar we verzamelen
en ons over de auto's verdelen.

Bezoek aan de tuin van Jan Van Sante, Mortelputstraat 16, Sint-
Martens-Latem.

Meer gegevens op p. 53.

Agenda 1992

April (vervolg)

Zondag 12

10 u, aanbouwserra van het Palmarium : ruildag voor de leden.

Mei

Vrijdag 1

13.30 u samenkomst aan de ingang van de Plantentuin, waar we ons over de auto's verdelen, of om 14 u aan het station te Leupegem.

Lentewandeling in de Vlaamse Ardennen o.l.v. Karel Van Vossel en Cyrilla Gillis.

Vergeet niet : aangepast schoeisel en kledij.

Vrijdag 1 - Zondag 10

Plantentuin, Palmarium : Rhododendron-tentoonstelling.

Zondag 3

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Thematische rondleiding : Geneeskrachtige planten, o.l.v. Rudy Vanderstraeten.

Donderdag 28

9 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Bustrip naar het geografisch Arboretum van Tervuren, o.l.v. Paul Goetghebeur. Meer gegevens komen later.

Juni

Zondag 7

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Thematische rondleiding : Geneeskrachtige planten, o.l.v. Rudy Vanderstraeten.

Zondag 21

9 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Bustrip naar Planckendaal. Meer gegevens komen later.

Peter DEWULF
Azaleastraat 63, 9920 Lovendegem

In de wetenschappelijke familie- en geslachtsnamen van dieren en planten zijn een groot aantal Griekse goden en halfgoden doorgedrongen, maar ook de Nederlandse biologische naamgeving is door de Griekse mythologie beïnvloed. Zo herleven de Grieks-Romeinse godenleer en fabel- en sagenwereld in de welluidende namen van verscheidene kruiden en sierbloemen. Laten we eerst en kijkje nemen in de godenwereld.

Op de eerste plaats dient de vader van alle goden, de heerser van de Olympus, **Zeus** of (als Romeinse god) **Jupiter** vermeld te worden. De Jupiterbloem (*Lychnis flos-jovis*), een soort Koekoeksbloem, van de Anjerfamilie, is goddelijk mooi en duizendschoon, Karthuis- en Prachtanjer behoren tot het geslacht *Dianthus*, een samentrekking van het Griekse *dios* (= van Zeus) en *anthos* (= bloem). Vermeldenswaard is ook dat de Walnoot *Juglans* de vaak bewezen mannelijke kracht van de oppergod lovend gedenkt, *Juglans* is immers een samentrekking van *Jovis glans* (= de eikel van Jupiter).

Mercurius zou de geneeskraft van het Bingelkruid ontdekt hebben, vandaar de geslachtsnaam *Mercurialis*.

Pioen (*Paeonia*) is genoemd naar de dokter van de goden **Paeon** (Grieks: **Paion**), die met goede raadgevingen de goden van ziekten bevrijdde. Met deze plant genas hij namelijk de god van de onderwereld Pluto, toen Heracles hem gewond had. De pioen stond trouwens vroeger in hoog aanzien als geneesmiddel, zoals bij Dodoens:

"Die wortel aan en hals gehangen, geneest de vallende siekte. Vijfthien of seshien swerte saden met wijn oft mee ghedronken sijn seer goed ghebruyckt den genen die van die mare ende sware droomen ghequelt sijn."

Later werd ook **Apollo** een god der geneeskunde, zoals trouwens ook zijn zoon **Aesculapius** (Grieks: **Asklepios**). Bij Dodoens lezen we over de *Asclepias* (Zijdeplant):

"Dit cruyt heeft zijnen naem naer den ouden Esculapius, die in Griecx Asklepios ghe-naempt wordt. Dien die Grieccken ende Heydenen toe

scrijven dat hy die ierste gheweest es die de conste der Medicynen ghevonden heeft, ende daerom oock voor een Godt van den selven ghehouden ende gheert es."

Maar ook **Apollo**, de goedmoedige helper, is onsterfelijk. *Parnassia*, een plant van de Steenbreekfamilie, is genoemd naar de Parnassus-berg, gewijd aan Apollo en de Muzen. Aan de voet van de Parnassus ligt Delphi, de voornaamste Griekse orakelplaats, met de Apollo-tempel. Van Delphi is *Delphinium* (Ridderspoor) afgeleid.

Onder de godinnen springt **Afrodite** (de Romeinse **Venus**) in het oog. Haar naam wordt als geen ander veelvuldig gebruikt. Bij de planten, die hun naam aan de godin van de gratie en de liefde ontleenden, komen twee eigenschappen tot uitdrukking: de ijdelheid van de godin, en haar verleidelijke schoonheid.

Eén van de grootste sieraden van een begerenswaardige vrouw is haar haar. **Venushaar** (*Adiantum capillus-veneris*) is een fijnbladige, sierlijke varen, die wereldwijd groeit in alle warmere gebieden, en bij ons als kamerplant geliefd is. Ze valt op door haar dunne, rolronde, meestal zwarte steeltjes, die glanzen als dikke, zijden draden. Venus was blijkbaar donkerharig...

Naaldekervel (*Scandix pecten-veneris*), ook **Venskam** genoemd, is de enige onder onze Schermbloemigen die vruchten met een zeer lange snavel heeft (zoals de Reigersbek). Ze zijn min of meer in een bundel gerangschikt, zodat ze meer doen denken een kam dan aan een scherm.

De spiegel echter, waarvan Venus zich bij het kammen bedient, is nog sierlijker. *Legousia speculum-veneris* of Spiegelklokje behoort tot de wondermooie Klokjesfamilie (Campanulaceae). De geopende, donkerpaarse bloemkroon is bovenaan ten minste 1 cm breed.

Het **Venuschalssnoer** (*Hormosira banksii*), een Australisch zeewier, zeer mooi van kleur, bestaat uit snoeren van bolle, met vloeistof gevulde blazen die uitdrogen bij eb voorkomen.

Het **Venuschoentje** (*Paphiopedilum*), ook **Venusmuiltje**, **Vrouwen-schoentje** en **Mariaschoentje** genoemd, is een orchidee met een schoenvormige lip,

"van boven een openinge hebbende gelijk den mondt oft gat van eenen schoen oft holblock" (Dodoens).

De wetenschappelijke naam is een samenstelling van twee Griekse woorden: *paphios* = van Paphos, stad op Cyprus, waar Afrodite zeer werd vereerd, en *pedilon* = sandaal, schoen.

Niets toont de gevaarlijke schoonheid van de "femme fatale" beter dan de Venusvliegenvanger (*Dionaea muscipula*), een vleesetende plant, die in vochtige heiden in de twee Carolina's (USA) groeit, en tot dezelfde familie als onze Zonnedauw behoort. De zogenaamde val bestaat eigenlijk uit 2 kleppen, gevormd door 2 helften van een bladschijf. Op elke binnenzijde van de kleppen staan 3 tastharen, op de rand van elke klep zitten 15 tot 20 tanden. Aan de binnenkant bevinden zich ook de nektarklieren, die zoetig geurende nectar produceren om de insecten aan te lokken. Beroeren deze de tastharen, dan slaan de kleppen onmiddellijk dicht om de hoofdnerf zoals om een scharniergewricht. Bij het sluiten van de val grijpen de tanden in elkaar als vingers van gevouwen handen. Verteringsklieren scheiden dan sappen af die het insect verteren.

Artemis, de beschermgodin van de jonkvrouwen, die zelf dwaalde als een mooie, altijd kuise jonkvrouw door bergen, wouden en velden, vinden we terug in de Latijnse naam voor Bijvoet (*Artemisia*). Met deze plant zou de godin met succes vrouwenziekten behandeld hebben, ook en vooral bij de geboorte, want ze waakte over een voorspoedige bevalling. Anderen beweren dat de plant genoemd is naar Artemisia, echtgenote van koning Mausolus van Carië. Volgens H. Kleijn is de eenvoudigste verklaring de beste: het Griekse *artemes* betekent gezond, fris.

Iris was de snelle boodschapper van de goden en godinnen, die via de regenboog -de verbinding tussen hemel en aarde- naar de aarde ging om aan de mensen hun wil en wensen mee te delen. Gele Lis behoort tot het geslacht *Iris*. Iris betekent o.m. regenboog en regenboogvlies (in het oog). Tot dit geslacht behoren bloemen met vele uiteenlopende kleuren (o.m. geel, blauw, maar ook meerkleurig).

Ceraliën is een (archaïsche) algemene naam voor graangewassen, granen of producten die uit graan gewonnen worden. De wetenschappelijke naam voor Rogge is *Secale cereale*, afgeleid van **Ceres**, de Romeinse godin van de plantengroei (Grieks: **Demeter**). Ze wordt voorgesteld met een krans van korenaren en een korf met vruchten of bloemen in de handen.

Het voedsel van de goden bestond uit **Nectar** en **Ambrosia**. Beide verzekerden hun onsterfelijkheid en eeuwige jeugd. De uit de bonen van de Cacaoboom (*Theobroma cacao*) gewonnen chocolade betekent voor velen een echte "godenspijs" (vertaling van de wetenschappelijke geslachtsnaam *Theo-broma*). Uit nectar, de goddelijke gave van de bloesems aan hun bestuivers, ontstaat de kostbare honing. Nektarinen zijn een opmerkelijke variëteit van de perzik.

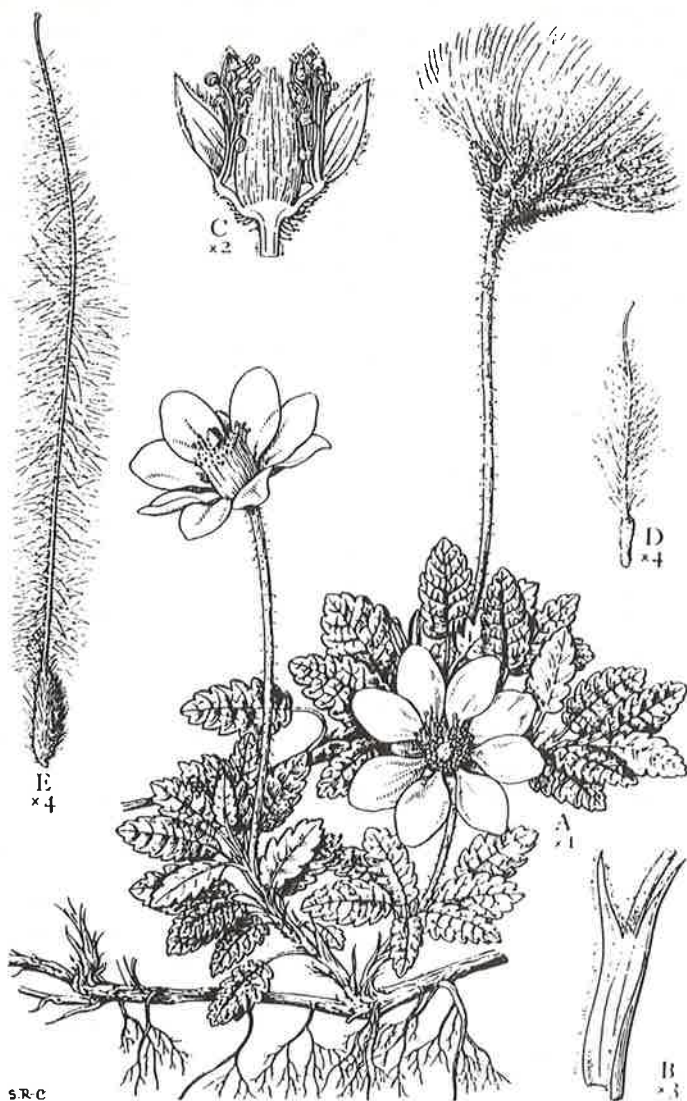

Fig. 1. Zilverwortel of Achtster (*Dryas octopetala*).

A : habitus. B : bladbasis met twee vergroeide steunblaadjes.
C : bloem, overlangse doorsnede. D : vruchtblad met lange,
geveerde stijl. E : deelvruktje.

(Ross-Craig S., 1979, Drawings of British Plants).

In het warme en vochtige microklimaat van termietenheuvels is de door de termieten gekauwde houtmassa een prima voedingsbodem voor de " ambrosiaschimmels " (een bron van vitaminen voor de termieten). Een fel geurende composiet met overvloedig stuifmeel uit Amerika heet Driedelige Ambrosia (*Ambrosia trifida*).

Ook nimfen, muzen en Moiren duiken op in namen, zoals enige voorbeelden zullen illustreren.

De beminnelijke Nimfen, dochters van Zeus, bewoonden als Najaden rivieren en bronnen, als Dryaden de bomen en als Orkaden de bergen. Ze leenden daarom graag hun naam aan planten en dieren, die hun woonplaats omringden.

Onder *Dryas* verstaat de bioloog een kruipend dwergstruikje uit het hoge Noorden en het hooggebergte, dat tot de Rozenfamilie behoort en als rotsplant wordt gekweekt. De Nederlandse naam is Zilverwortel of Achtster (8 kroonbladeren).

Najas of Nimfkruid, komt enkel voor in stilstaand en langzaam stromend, licht brak water tot 3 m diep.

Daphne was een nimf van Artemis en dochter van de riviergod Peneus. Apollo werd onder invloed van Eros verliefd op Daphne. Toen hij op het punt stond haar te overmeesteren, gaf Peneus gehoor aan de smeekbede van zijn dochter, en veranderde haar in een Laurier, aan welke boom ze ook haar naam gaf (*Daphne*). Thans heet de Laurier *Laurus*, en *Daphne* dient nu als naam voor het Peperboompje. Het Zwart Peperboompje (*Daphne laureola*) heeft groen blijvende, leerachtige bladeren als een laurier.

De lauriertak werd het geliefde attribuut van Apollo, en is altijd in verband gebracht met roem en eer. In Frankrijk moet ook nu nog het " baccalauréat " worden gehaald als entreekaartje voor de universiteit, Engeland kent de " poet laureate ", en bij ons is de uitdrukking " lauweren oogsten " welbekend, waarna men " op zijn lauweren " kan rusten...

De Moiren (Parcen) zijn terecht vertegenwoordigd door **Atropos**, de schikgodin die de levensdraad doorknipt. De wetenschappelijke naam voor Wolfskers, *Atropa* moet ervoor waarschuwen dat men niet door het nuttigen van de giftige bessen Atropos de beslissing in de hand geeft.

Natuurlijk zijn ook sagen- en sprookjesfiguren (zoals Vergilius en Ovidius ze vaak schilderden) onder de biologische namen rijkelijk vertegenwoordigd. Enkele bekende voorbeelden zullen we nader toelichten :

Fig. 2. Zwart Peperboompje (*Daphne laureola*).

A : bloeiende tak. B : bloem en schutblad. C : bloem, overlangse doorsnede. D : stamper. E : vruchtwijze. F : steenvrucht, overlangse doorsnede.

(Ross-Craig S., 1979, Drawings of British Plants).

Achilles (Duizendblad, *Achillea*)

De Griekse held van Troje en leerling van de heelkundige centaur Cheiron redde de levens van zijn soldaten die verwondingen opgelopen hadden door hun wonden met deze plant te behandelen.

Actaeon (Christoffelkruid, *Actaea spicata*)

In zijn Metamorfosen verhaalt Ovidius hoe tijdens een jacht Actaeons blik was gevallen op Artemis, die met haar nimfengevolg een bad nam. Zij bespatte hem met water en veranderde hem daarmee in een hert, waarna hij door zijn eigen jachthonden werd verscheurd. Het eten van een kruid (*Actaea*) had ze immers razend gemaakt.

Adonis (Adonis, *Adonis*)

Adonis was een geliefde van Aphrodite. Volgens sommigen werd hij tijdens de jacht gedood door haar jaloerse minnaar Ares, die de gestalte van een everzwijn zou hebben aangenomen. Uit zijn bloed ontsproot de *Adonis* , een plantengeslacht waartoe enkele soorten met bloedrode bloemen behoren.

Amaryllis (Amaryllis, *Amaryllis bella-donna*)

Deze bloem is van een opvallende schoonheid, zoals de Siciliaanse herderin met dezelfde naam, die Vergilius in zijn herdersgedichten verheerlijkte.

Andromeda (Rotsbes, *Andromeda*)

De dochter van de Ethiopische koning Cepheus en Cassiopela beweerde dat zij Juno in schoonheid overtrof. Daarom zond Poseidon een zeemonster, dat het land verwoestte. Slechts door Andromeda, bij de kust aan een rots gebonden, te offeren aan dat monster kon het land gered worden. Perseus bevrijdde haar echter. Ze leeft verder in de Rotsbes, de *Andromeda* van de botanicus .

Byblis (Regenboogplant, *Byblis*)

Een ultieme aantrekkelijke, vleesetende plant, getooid met zacht paarse of lila bloemen, terwijl bladeren en stengels dicht bezet zijn met met glanzende slijmdruppels. Een zinspeling op dat bedauwde uiterlijk ligt in de geslachtsnaam. Byblis was de mooie dochter van Miletus, zoon van Apollo. Ze werd zeer verliefd op haar tweelingbroer Caunus, maar haar liefde werd niet beantwoord. Hij keerde zich zelfs van haar af en vluchtte. Terwijl ze met een gebroken hart zat te wenen, werd ze door de goden genadig in een fontein veranderd.

Centaur (Korenbloem, *Centaurea cyanus* en Duizendguldenkruid, *Centaureum erythraea*)

Beide zijn Centaurbloemen. Een van de planten zou de wonden hebben genezen van de centaur Cheiron, de paardmens, hem

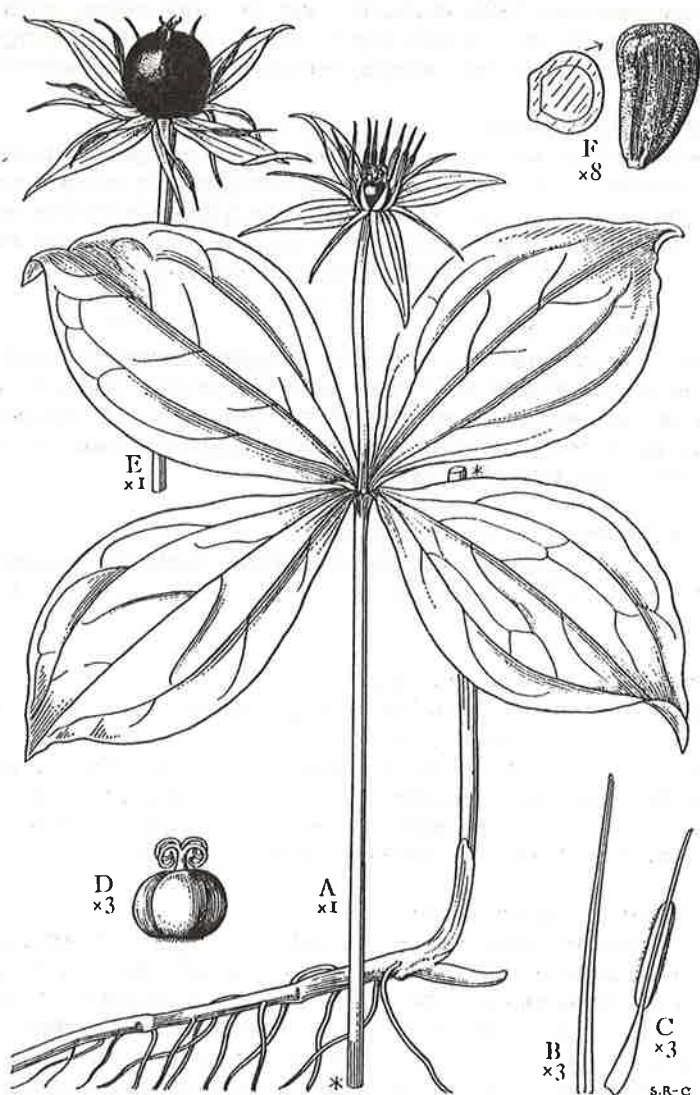

Fig. 3. Eenbes (*Paris quadrifolia*).

A : habitus. B : een van de binnenste bloemdekblaadjes. C : meeldraad. D : stamper. E : vrucht. F : zaad, en dwarse doorsnede.

(Ross-Craig S., 1979, Drawings of British Plants).

toegebracht door een giftige pijl van Hercules. De bijzondere geneeskundige krachten van de andere zouden door een centaur ontdekt zijn.

Hercules / Heracles (Bereklaauw, *Heracleum* ; Hercules' Knotszwam, *Clavaria pistillaris*)

De held der Grieken en Romeinen geldt als zinnebeeld van natuurlijke, fysieke kracht. Hercules' Knotszwam lijkt op een knots, Hercules' attribueert en vroeger een vreselijk wapen. Het plantengeslacht Bereklaauw werd naar Heracles genoemd, omdat de held voor het eerst de plant zou gebruikt hebben (vooral tegen zwerende wonden). De grote afmetingen van de plant kunnen ook een rol gespeeld hebben.

Hyacinthos (Hyacint, *Hyacinthus*)

Apollo had een relatie met de mooie Spartaanse koningszoon Hyacinthos, die de jaloezie opwekte van Zephyros, de Westenwind. Toen Apollo en Hyacinthos het discuswerpen beoefenden, liet Zephyros een door Apollo geworpen discus uit zijn baan vliegen en tegen het hoofd van Hyacinthos slaan. Uit het bloed van de gedode groeide een bloem, die sindsdien de naam Hyacint draagt. In zijn bladen zouden de klagende klanken "aiai" als lettertekens te zien zijn...

Medea (Herfsttijloos, *Colchicum autumnale*)

Colchicum zou in verband staan met Medea, dochter van koning Aietes van Colchis, en verwante of dochter zelfs van Hekates, de godin tot wier machtsgebied men de toverij en hekserij rekent. Als tovenaars bezat Medea een grote kennis van giftige planten. Volgens een Griekse sage gebruikte ze allerlei kruiden, vermengd in een toverdrank om de oude Jason, aanvoerder der Argonauten, te verjongen en dan met hem te kunnen trouwen. Enige druppels vielen op de aarde; daaruit ontsproot de giftige tij-loos (*Colchicum*).

Anderen zijn de mening toegedaan, dat *Colchicum* afgeleid is van Colchis, een landstreek aan de oostzijde van de Zwarte Zee, de oorspronkelijke groeiplaats van de Herfsttijloos.

Narcissus (Narcis, *Narcissus*)

Ovidius vertelt dat Narcissus opgroeide tot een dermate mooie jongeman dat velen -jongens en meisjes- voor hem in liefde ontstaken, een liefde die door hem nooit werd beantwoord. De afgewezen meisjes vroegen de godin Nemesis hiervoor wraak te nemen. Nemesis bracht Narcissus ertoe verkoeling te zoeken bij een bron. Hij werd prompt verliefd op zijn in het heldere water weerkaatste spiegelbeeld, en bleef hieraan gekluisterd tot hij weggekwijnd was. Op de plaats waar hij overleed ontloek een bloem, de Narcis.

Paris (Eenbes, *Paris quadrifolia*)

De Eenbes is genoemd naar de zoon van Priamos, koning van Troje. De Eris- of twistappel, d.w.z. de blauwzwarte bes wordt door 4 bladeren, Hera, Athene, Aphrodite, en de scheidsrechter om de schoonheidsprijs, Paris, omringd. Anderen zien in Paris het Latijnse *par* : gelijk, vanwege het gelijk aantal bladeren, bloemdelen en zaadhokjes. De gehele plant is dus alzijdig symmetrisch en kan in meerdere precies gelijke (spiegelbeeld)helften verdeeld worden.

Planten, die hun naam te danken hebben aan de Griekse mythologie, trekken de aandacht door speciale kenmerken : ze zijn wondermooi (Jupiter-bloem), hebben geneeskrachtige eigenschappen (*Mercurialis*), vallen op door hun grootte (*Heracleum*), of zijn uiterst giftig (*Atropa*). Sommige werden zelfs aanbeden en gehuldigd alsof het goden waren. Voor twintigste-eeuwse mensen is dit nog nauwelijks te begrijpen. Enkel de namen leven nog voort als herinnering aan deze natuurscultus .

Bibliografie

- Bartelink G.J.M. (1988). Prisma van de mythologie.
Het Spectrum, Utrecht.
- Carl H. (1986) . Die deutschen Pflanzen- und Tiernamen.
Quelle & Meyer, Heidelberg.
- Heimans E., Heinsius H. W. & Thijssse J. P. (1965). Geïllustreerde flora van Nederland.
Versluys, Amsterdam.
- Ferrari J.P. (1984). Dictionnaire étymologique de la flore Française.
Editions Lechevalier, Paris.
- Genaust H. (1983). Etymologisches Wörterbuch der botanischen Pflanzennamen.
Birkhäuser, Basel.
- Kleijn H. (1979). Planten en hun naam.
Meulenhoff, Amsterdam.
- Moormann E.M. & Uitterhoeve W. (1988). Van Achilleus tot Zeus :
Thema's uit de klassieke mythologie.
SUN, Nijmegen/Amsterdam.
- Slack A. (1981). Vleesetende planten.
Het Spectrum Utrecht/Antwerpen.
- Teirlinck Is. (1904). Plantenkultus.
Uitgeverij Schors, Amsterdam (herdruk 1980).

Kerstbomen

Jef VANDENBULCKE

Ottergemsesteenweg 436, 9000 Gent

Een gelukkige vaststelling is dat het gebruik van een kerstboom uit plastic of kunststof als ouderwets in ongenade gevallen is bij het groot publiek. De voorkeur gaat weer naar de mooie natuurlijke plant. En nog een verheugende vaststelling : er is steeds meer vraag naar kerstbomen met wortelkluit. Er wordt geraamd dat die vraag in de tien laatste jaren van 2,5 % tot meer dan 50 % opgelopen is.

Aldus is hem een langer leven in huis beschoren, en een kans dat, wie de overgang, naar het planten in de tuin zonder te grote schokken laat verlopen, hem nog een levenskans in de tuin biedt.

Welke soort boom is de kerstboom ?

Voor de overgrote meerderheid gaat het om de algemene Fijnspar, *Picea abies*, verkozen om zijn mooie groene kleur, groei in kegelvorm, met een verhouding van ongeveer tweemaal zo hoog als breed.

Een geduchte konkurrent uit de Kaukasus is de Nordmann Zilverpar, *Abies nordmanniana*, geliefd om zijn prachtig glimmende leerachtige donkergroene naalden. Zijn produktie blijft evenwel beperkter dan die van *Picea abies*, omdat hij een veel trager groeier is. Er zijn 13 jaar nodig om een volwaardige kerstboom te kweken, aldus een langere bezetting van het kweekareaal, met als noodzakelijk gevolg een veel hogere prijs.

Nog andere kerstbomen kunnen zijn :

- de Blauwe Spar : *Picea pungens* cv. *Glauca*, met zeer mooie blauwgrijze naalden; maar opgelet, ze zijn scherper en kunnen pijnlijk prikken,
- de Douglasspar : *Pseudotsuga menziesii*, met zijn groene of blauwgrijze naalden die zo fris geuren en die minder vlug afvallen.

De kleine kerstboompjes die op tafel staan, zijn kegelvormige dwergsparren : *Picea albertiana* cv *Conica*, die voor dat doel in pot gekweekt worden en in 4 jaar tijd tussen de 25 cm en 40 cm hoog groeien. Als er zorg voor gedragen wordt, kunnen ze achteraf in bloembakken, om in de tuin overgeplant worden.

Bron : Groengids (De Gentenaar 15.12.90).

Op het einde van dit bewogen jaar kijken we even terug, en opnieuw is het een omzien in bewondering... en waardering voor uw blijvende steun aan de Plantentuin, en uw belangstelling voor de activiteiten die het bestuur van de vereniging u heeft aangeboden.

Het ledenaantal is dit jaar merkkelijk gestegen, van 467 (31 december 1990) tot 501 (8 december 1991), en opmerkelijk is ook de stijging van het aantal trouwe leden (van 355 naar 402). Vooral deze laatste cijfers steken ons een hart onder de riem (of is het omgekeerd ?). Daarom : onze welgemeende beste dank ! voor uw blijvende steun.

Rondleidingen

De maandelijkse rondleidingen (op de eerste zondag van februari tot november) blijven veel belangstellenden lokken.

Als thematische wandelingen kwamen aan bod :

- het arboretum, op 5 mei, o.l.v. Harald Evrard,
- de cactusserre, op 2 juni, o.l.v. Paul Goetghebeur,
- geurende planten, op 7 juli, o.l.v. Prof. Van der Veken.

Gewoontegetrouw namen we deel aan de jaarlijkse Opendeurdagen van de Belgische Plantentuinen, op 24 & 25 augustus.

Tijdens de Gentse Feesten hebben we op de namiddagwandelingen (zondag 21 juli - zondag 28 juli) aan meer dan 1000 personen onze Plantentuin kunnen tonen, o.l.v. de gidsen, met als onvermoei-bare coördinator Harald Evrard. Ook de twee avondbezoeken (27-28 juli) in de serres vielen goed in de smaak bij het talrijk opgekomen publiek.

Tentoonstellingen

De Plantentuin heeft dit jaar drie tentoonstellingen ingericht, waaraan leden van de vereniging in belangrijke mate hebben meegewerkt, nl.

- Bromelia (20-28 maart),
- Vleesetende Planten (8-16 juni), met een overrompelende belangstelling, wellicht voor een belangrijk deel veroorzaakt door het verschijnen tijdens prime-time op twee TV-netten...
- Paddestoelen (3-9 oktober), met konstante bezetting van alle beschikbare gidsen door bezoekende klassen...

Kursussen en demonstraties

Gilberte Comhaire organiseerde een cursus Ikebana, en gaf les gedurende 4 voormiddagen, op 23 februari, 2 & 16 maart en 6 april.

Marc Libert hield een demonstratie Paastafelschikken, op 30 maart.

Gilberte Comhaire en medewerkers verzorgden op 23 november een knutselvoormiddag voor kinderen m.b.v. natuurlijke vindmaterialen.

Voordrachten

Tijdens de koude maanden met hun donkere avonden nodigde de vereniging drie sprekers uit, en dit jaar waren dat :

- André Leman, op 10 januari, over Verzorging van Kamerplanten,
- Freddy de Coninck, op 14 februari, over Vleesetende Planten,
- Ir. G. Samyn, op 14 maart, over Bromeliaceae.

Uitstappen

We namen de klassieke start, met de 1 mei-wandeling te Leupegem, o.l.v. Karel Van Vossel en Cyrilla Gillis (dit jaar uitzonderlijk in slecht weer !).

Op 25 mei bezochten meer dan 40 leden de kasteeltuinen van Arcen (Zuid-Limburg, Nederland), een prachtig geheel met bijzonder wisselende uitzichten, een groot aantal ongewone planten, ... Zoals heel dikwijls : de afwezigen hadden (groot !) ongelijk.

Op een zeer zonnige zomerdag (15 augustus) gingen we o.l.v. Gilberte Comhaire wandelen in de Moervaartvallei, bij het provinciaal domein van Wachtebeke. De geschiedenis van het landschap en de rol van de mens werden getoond aan de hand van nog zichtbare sporen in dit merkwaardige oude landschap. De schaduw van de talrijke populierenrijen (Blauwe van Eksaarde) maakten de wandeling heel genietbaar ondanks de fel brandende zon.

Tenslotte hielden we samen met het genootschap Dodonaëa een gemeenschappelijke excursie rond het thema Landschappen in de Scheldevallei. Prof. Daels en Dr. Verhoeven toonden ons vele vergeten hoekjes en goed tot slecht bewaarde historische relikten. Een bijzonder boeiende tocht langs sites en monumenten die op onverwachte plaatsen kwamen opduiken. Opnieuw : de afwezigen hadden groot...

Aktiviteiten in de Plantentuin

Twee ruildagen werden alhier gehouden, voor de leden van de vereniging, op 24 maart en 22 september. Tuinliefhebbers konden ontdekkingen doen en nuttige informatie uitwisselen.

De vereniging was op 20 oktober ook aanwezig op een ruildag in Merelbeke (organisatie : Groen Alternatief), waar opnieuw een aantal nieuwe leden werden geworven, en waar ook diverse planten uit de Plantentuin konden worden geruild of verkocht (tegen een eerder symbolische prijs).

Twee opruimakties (23 maart en 13 april) moesten helpen om het opschietend lente-onkruid te overmeesteren. De grote werkkraft van de niet zo talrijk aanwezige leden heeft hiervoor gezorgd. Toch willen we u vragen om volgende lente talrijk te komen helpen, want u weet wel dat vele helpende handen het werk licht maken...

Tijdschrift

Dank zij de vele inzendingen heeft uw redakteur dit jaar twee nummers van 48 p. en twee van 56 p. kunnen samenstellen. Mijn beste dank aan alle medewerkers, en : volhouden, schrijvers ! Daarnaast is ook een zekere reserve aangelegd, die nu ongeveer 100 bladzijden bedraagt, en die een betere planning voor de inhoud van het tijdschrift mogelijk maakt.

Voor het tikwerk en de verzending is opnieuw veel hulp gekomen van Christelle Vankerchove, Adelin Van Heuverswijn, Rosette Heynderickx, Patricia Rézenne en enkele andere toevallig opduikende medewerkers. Héél véél : merci !

In dit nummer vindt u ook een register van alle tot nu toe verschenen artikels en korte bijdragen, van het allereerste nummer tot en met het laatste nummer van de tiende jaargang (= dit nummer).

Aankoop van oude nummers is nu mogelijk, zie hiervoor de aankondiging elders in dit nummer.

Vergaderingen

Het bestuur heeft dit jaar 5 vergaderingen gehouden, op 31 januari, 2 mei, 2 juli, 25 september, en 29 november. De Algemene Vergadering ging door op 7 december, met naast de gewone onderwerpen een overzicht van 10 jaar Vrienden in woord en beeld, gevolgd door een receptie in de Plantentuin, met een bijzondere attentie voor de allertrouwste leden.

Besluit

Het niveau van de voorbije jaren wordt gehaald, de aangeboden activiteiten blijven hoog in aantal en verscheiden in thema, er is voor elk wat wils...

Het ledenaantal en de getrouwheidsgraad stijgen, en maken dat we hierdoor de Plantentuin verder moreel en financieel kunnen ondersteunen.

Dit jaar is vereniging financieel tussengekomen bij de aankoop van een mededelingenbord (bij de ingang van het hoofdgebouw) en een laserprinter (waarmee dit tijdschrift en veel mededelingen op dat bord worden afgedrukt !).

Opnieuw : onze welgemeende **DANK** hiervoor.

Winterbloeiers in de Plantentuin

Gedurende de voorbije winters zijn door verschillende personen waarnemingen verricht en genoteerd over de bloei van planten tijdens de gure wintermaanden.

Hieruit blijkt dat ook in hartje winter (januari-februari) een aantal planten erin slagen om in bloei te komen. Vaak verspreiden deze soorten een opmerkelijk sterke en zoet aromatische geur.

Vandaar onze suggestie : kom deze planten ook nu eens bekijken, op een mooie zonnige vriesdag, deze bloemen en hun geur zijn echt hartverwarmend.

Van de planten op dit lijstje wordt de ligging in de Plantentuin aangeduid op het mededelingenbord. De bloei van deze planten in de komende winter is niet met zekerheid voorspelbaar, maar de kans op bloei is wel erg groot !

Naam	Wetenschappelijke naam	Familie
Aardbeiboom	<i>Arbutus unedo</i>	Ericaceae
Winterzoet	<i>Chimonanthus praecox</i>	Calycanthaceae
Zwart Peperboompje	<i>Daphne laureola</i>	Thymelaeaceae
Rood Peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Thymelaeaceae
Papierstruik	<i>Edgeworthia chrysantha</i>	Thymelaeaceae
Gunn's Eucalyptus	<i>Eucalyptus gunnii</i>	Myrtaceae
Speenkruid	<i>Ficaria verna</i>	Ranunculaceae
Sneeuw klokje	<i>Galanthus nivalis</i>	Amaryllidaceae
Koortsstruik	<i>Garrya elliptica</i>	Garryaceae
Japanse Toverhazelaar	<i>Hamamelis japonica</i>	Hamamelidaceae
Stinkend Nieskruid	<i>Helleborus foetidus</i>	Ranunculaceae
Paars Nieskruid	<i>Helleborus purpurascens</i>	Ranunculaceae
Winterjasmijn	<i>Jasminum nudiflorum</i>	Oleaceae
Schijnhulst	<i>Osmanthus heterophyllus</i>	Oleaceae

1. Rondleidingen

Met de gidsen blijven we de belangstellenden gratis rondleiden in onze Plantentuin, op de eerste zondag van elke maand (februari - november).

Als -warm aanbevolen- thematische wandelingen houden we dit jaar :

- een rondleiding over tropische voedselplanten (5 april, o.l.v. Gilberte Comhaire),
- twee over geneeskrachtige planten (3 mei en 7 juni, o.l.v. Rudy Vanderstraeten), dit is nieuw !
- en een herfstwandeling in het arboretum (1 november, o.l.v. Harald Evrard).

Suggesties (aanvragen en aanbiedingen) van uw kant zijn zoals steeds bijzonder welkom.

2. Tentoonstellingen

Drie tentoonstellingen worden voorzien, en de voorbereidende werkzaamheden zijn al volop bezig, of bevinden zich nu in de startfase.

- Rhododendrons : 1 - 10 mei.
- Aquariumplanten : 19 - 27 september.
- Paddestoelententoonstelling : 1 - 7 oktober.

3. Kursussen en demonstraties

Gilberte Comhaire organiseerde voor het komende werkingsjaar opnieuw een cursus Ikebana. Deze keer zal ze echter niet zelf de lessen geven, maar heeft ze een gerenommeerde meesteres, Godellieve Van den Heuvel, bereid gevonden om deze cursus te verzorgen. Een aanrader !

Meer gegevens, en inschrijving : zie p. 17-18.

Een beknopte cursus " Beginselen van de Plantkunde " voor kandidaat-gidsen en voor andere geïnteresseerden wordt voorzien en zal wellicht doorgaan, gezien de groeiende belangstelling.

Meer gegevens, en inschrijving : zie p. 16.

Andere activiteiten zullen worden aangekondigd in uw tijdschrift, en hangen ook uit op het informatiebord.

4. Uitstappen

- Het jaar starten we met een verrassing, een voorjaarsbezoekje aan de (naar hij zelf zegt : wilde) bijzonder soortenrijke tuin van een van onze leden, Jan Van Sante, op 11 april. Samenkomst : zie agenda p. 35.
- De eerste mei wandelen we klassiek Leupegem op en af. Deze parel van de Vlaamse Ardennen blijft een lentebezoekje waard !
Samenkomst : zie agenda p. 36
- Op 28 mei bezoeken we na vele jaren nogmaals het wereldberoemde Arboretum van Tervuren, met zijn indrukwekkende verzameling landschappen, bossen en bomen uit Noord-Amerika. Meer gegevens verschijnen later !
- Daarna, op 21 juni is het de beurt aan Planckendael, waar naast de dieren ook de beplantingen en de wisselende tentoonstellingen onze aandacht waard zijn. Meer gegevens later !
- Wellicht in de loop van augustus worden we rondgeleid op de bio-boerderij Wassende Maan te Astene, dit aansluitend op een van de winteravonden.
- Tenslotte gaan we ergens eind september paddestoelen zoeken in het domein Het Leen te Eeklo, o.l.v. onze voorzitter, Prof. Van der Veken.

5. Wintervoordrachten

Drie avonden zijn gepland, de sprekers zijn uitgenodigd en " besteld " voor :

- 16 januari, De vier seizoenen op Kaysershof, door een van onze leden, Mevr. Kayser-Maas uit Stekene.
- 13 februari, Zelf fruitwijn maken (en proeven), door Arnout Zwaenepoel, Laboratorium voor Morfologie, Systematiek en Ecologie van de Planten, Universiteit Gent.
- 12 maart, Biologisch tuinieren : wat en waarom, door An Verboven, Wassende Maan, Astene.

De tuin Kaysershof kan later op het jaar door u worden bezocht, tijdens een aantal Opentuin dagen (zie het maartnummer), en is een bezoekje méér dan waard !

Ook de bio-boerderij Wassende Maan zullen we in augustus samen bezoeken, met wellicht An Verboven als gids.

Deze winteravonden zijn dus uitstekend geschikt als voorbereiding tot uw bezoek ter plaatse !

6. Werkdagen

Ieder voorjaar kampt de Plantentuin met een jaarlijks optredend fenomeen, nl. het plots en zeer snel kiemen en opgroeien van een massale hoeveelheid onkruiden, die vaak in bepaalde hokjes de eigenlijke planten dreigen te verstikken. Daarnaast moeten ook heel wat gekweekte planten worden gesnoeid, afgestorven winterse delen worden verwijderd, enz.

Bij deze activiteit doen we een beroep op uw hulp, omdat we hebben ervaren dat vele handen het werk lichter maken ! En, als de zon schijnt, is dit zelfs een heel aardig groepswerk !

Afspraak : zaterdag 28 maart en 4 april, vanaf 9 u tot 16.30 u.

7. Ruildagen

Op aanvraag van veel leden-tuinliefhebbers worden opnieuw twee ruildagen gehouden, een in de lente (12 april), en een tweede voor de herfst (20 september). Zoals steeds gaat de ruil door in de aanbouwserra van de Palmenkas.

Deze keer zijn niet veel berichtjes binnengekomen, maar uw redakteur wil zelf een en ander te weten komen, in verband met adresproblemen...

Vooreerst dit : als u in de loop van 1991 niet alle nummers van het tijdschrift heeft ontvangen, wil u me dan zo snel mogelijk een berichtje sturen, dan zal u per kerende post het ontbrekende exemplaar toegestuurd worden.

Adres problemen

Enkele leden zijn blijkbaar verhuisd in de loop van 1991, de opgestuurde afleveringen zijn teruggekeerd en liggen nu hier bij de sekretaris te wachten...

Als iemand onder u het adres van een van de volgende personen kent, wil u me dan aub deze gegevens opsturen, zodat die nu onbereikbare leden weer in zicht komen, en hun briefwisseling kunnen ontvangen.

Mevr. L. De Ceuninck

oud adres : Heiligbloedstraat 8, 9000 Gent

Mevr. L. Verlae

oud adres : Charles de Kerchovelaan 173, 9000 Gent

De H. & Mevr. Schrey - Vandekerchove

oud adres : Everparkstraat 26, 9940 Evergem

Overlijden

Op vrijdag 29 november is Mevr. Denise De Baets, echtgenote van Antoine Bral, werkzaam in onze Plantentuin, thuis te Kaprijke overleden.

Verschillende leden van onze vereniging, die Antoine goed kennen, hebben de ontroerende begrafenis bijgewoond.

Aan Antoine bieden we onze welgemeende gevoelens van droefheid aan, en hopen dat de herinrichting van het leven, met steun van de familie en vrienden, tot hernieuwde moed kan leiden.

De VRIENDEN van de PLANTENTUIN GENT

driemaandelijks	tijdschrift
tiende	jaargang
nr. 4	december 1991
ISSN	0777 - 8821

Redactie :
Paul Goetghebeur
Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent (telefoon : 091 - 64 5059)

Aan dit nummer hebben verder meegewerkt : Gilberte Comhaire-Neyt, Peter Dewulf, Karel Otten, Patricia Rézenne, Bernard Symoens, Jef Vandenbulcke, Prof. Van der Veken, Ingrid Verdegem.

Onze beste dank gaat ook uit naar Christelle VanKerchove en Patricia Rézenne voor het snelle tikwerk, en naar Adelin Van Heuverswijn voor de plooi-, kleef-, en sorteeractiviteiten, die het verschijnen van dit nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 1991.

Overname van artikels is alleen mogelijk mits en ná schriftelijke toestemming van de redakteur.

Lidgeld 1992

U kan uw bijdrage overschrijven op rekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding : lid 1992 (en graag naam van het lid !).

Gewoon lid :	300 BF
Beschermid :	500 BF
Steunlid :	1000 BF